

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos postit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, október 28.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérelők: Nemzeti létünk válsága.
Az indemnitás.
Kereskedők a minisztereknél.
Aradi löversenyek.
Vihar a megyegyűlésen.
A kiegyezés akadályai.
Az elmeorvosok értékesítése.
Türelmetlen jegyesek.
Sikkasztó főkapitány.
Szerdahelyi srobrának felállítása.
Egy idősebbi biszottság.
Romeo reverendában.
Aradi butor a budai királyi várakban.
Tárca: A sors akarta ugy? Irta: M. Audonin.

Nemzeti létünk válsága.

Arad, október 27.

A megyei közgyűlés ma egyebek közt a pozsonyi átiratot is tárgyalta, mely a nemzetiségi törvények megváltoztatását sürgeti. Nem Pozsonymegye az egyedüli és nem is az első, a mely ennek a kérdésnek rendezése iránt felszólal, sőt nem is ez idő szerint bukkant az egész dolog felszínre; ellenben most már állandóan ott marad, és azok előtt az államférfiak előtt, a kik arra vállalkozandának, hogy a magyar állam nemzeties irányban való fejlesztésének állandó irányt szabjanak, elodázhatatlan feladatuk áll, a nemzetiségi kérdés megoldásával, úgy a mint az most kialakult, számolniok.

Azon a végzetes fehér lapon, a me-

lyen Horvátországot szabadjára eresztetük és utraivalóul számukra még Szlavoniát is kiszakasztottuk az ország testéből. a melyre ellenben elmulasztottuk Fiume végleges birtokba vételét ellenértékül rávezetni, ezen a fehér lapon az 1868. XLIV. t.-cikkben, vagyis az ugynevezett nemzetiségi törvényben jóformán feladtuk a magyar nemzetiség és magyar nyelv szuverén jogait a velünk lakó egyes néptörödékek részére.

A hazaárulásig menő könnyelműség, melylyel őseink vérről szerzett jogait tékoztattuk, és a melyen — szánalmas rövidlátással — békét reméltünk vásárolhatni, iszonyuan megboszlulta magát. „Fiumében és Horvátországban — miként a pénzügyi-bizottság mai ülésének egyik szónoka mondotta — drága pénzen gyűlölséget vettünk; az összes nemzetiségek most már agresszív lépnek föl s a magyarság aggodik mindenütt az országban.”

Valóban, az a roppant ár, melyen mint valami legyőzött fél, békét reméltünk vásárolhatni, nemcsak hasztalanul volt kidobva, de azzal együtt eldobtuk a gondviselés által rendelkezésünkre adott haladékból immár három és fél évtizedet, a mely soha többé vissza nem jő s a mely időt, a helyett hogy nemzeti létünk szilárdítására fordítottunk volna, ellenségeink hasznára engedünk át.

Mily vaksággal verte meg e hosszú idő alatt a magyar államférfiakat az ő indolenciájuk és struc-politikájuk! Ha a

nemzeti aggodalom olykor szóvá tette az országházban a magyar nemzeti érdekek sérelmeit, sokat mondó szemöldök rángatással csititgatták a miniszterek a türelmetlen sovinstákat és nagy applomball hirdették urbi et orbi, hogy „Magyarországon nincs nemzetiségi kérdés!”

És most hogyan állunk? Az egész országban mint egy közös jelszóra — mint ha elérkezett volna sikeres akciójuk ideje — előnyomulnak a nemzetiségi törekvések, még a délnémeteket is körükbe vonva; a magyar nemzeti eszmének, a magyar nemzeti állam jelvényeinek, a nyelvnek szuverenitása vakmerően tagadásba vétetik; a magyar gyűlölet szóban és tettekben, a magyarság inzultálásában ország-szerte megtorlatlanul nyilvánul. Saját földjét veszi a magyar a talpa alól. Az állami birtokokat lassankint eladogatták, jutott belőlük bőven a nemzetiségi holtkéznek is, de nem jut többé magyar telepítésekre; a nemzetiségi bankok tervszerűen üzik a földvásárt és annak révén a magyarság deposszedését saját hazájában; ellenben az életre való magyar parasztság elől a latifundiumok megkötése által el van véve a földszerzés lehetősége. Nem állunk különben a magyar kultúrával sem. A nemzetiségi egyházak gazdaság-hatalom és befolyásban gyarapodnak és felvirágzanak, míg a magyar protestantizmus háttérbe szorul; a katholicizmus is kozmopolitává lett a magyar ellenes Róma és a nemzetiségekkel

TÁRCA

A sors akarta ugy?

Irta: Maxim Audonin.

I.

Jean Guillon és Pierre Destroit molnárok voltak Bretagneban. Közel egy negyedszázad óta már makacs, elkeseredett, könyörtelen harc folyt közöttük.

Jean Guillon, aki azelőtt egyszerű molnárlegény volt Destroitnál, de a kit ez elkergetett, mert egy zsák buzát lopott, régi urát mindenféle gazsággal lassankint tönkretette, és ő maga most kereskedő bankár, uzorás és a község majd minden földjének kizárólagos tulajdonosa volt. Felfuvakodott, mint egy béka, — bérlői és adósa még egyre hizelegtek neki, ami még inkább fokozta elbizakodottságát. Kiméltelen volt a szegények iránt és szemtelen mindenkivel szemben. Egy szóval, valóságos zsarnokává lett a környéknek.

Egy januári estén, amikor fagyasztó északi szél sepert végig a tájon, Jean Guillon mosolyogva ült jól elzárt ebédőjének kandallójánál, melyben hatalmas tűz égett. Mivel birtokába kerítette vetélytársának malmát, házát, minden ingóját és ingatlanát, Destroit Pierret még az este kiűzték lakásából. Jean Guillon kacagott. Ah! Ot űzték el! Ot neveztek tolvajnak! . . . Nos, most itt a megtorlás órája, amelyet már oly régen vár.

Az utcáról valami zaj az ablakhoz csalja. Destroit egy kézi kocsit tol, amelyen néhány rozoga butor és egy faágy van; azon, mint valami rongy balyu, egy vén asszony zsugorodik, kinek fogai hallhatolag vacognak a hidegtől. Ez a szegény teremtés Destroit anyja volt. A bolygó hontalan megáll minden ház előtt és menhelyet kér a beteg számára, de elutasítják mindenütt, nehogy Guillont megharagítsák. Hasztalan emlékezteti az embereket a sok jó szolgálatra, amiket ő tett nekik, — vállat vont mindenki és ez ugyanis érthetően az jelenti: „Ha rajtad segítünk, mi veszünk el!”

Az öreg anyóka nyög, köhög. Iszonyuan fázik. Csak egy ház van még, hol be lehet kopogtatni. Guillon háza. Pierre haboz egy pillanatra, aztán bekopogtat.

— Mit akar?

— Menhelyet anyám számára

— Koldusokat nem fogadok be.

— Nem vagyok koldus . . . Erősek a karjaim, megszoktam a munkát . . . Jól tudod te ezt Jean . . . Hét esztendeig éltél a házamban . . .

— Maga elkergetett, rendben vagyunk. Aztán nem őriztük mi együtt a disznókat. Hagyja abba a tegezést és pusztuljon!

— Jean, egy szegény asszonyt nem hagyhatok elpusztulni. Ne űzz el, Jean, esdve kérlek . . . Szolgádom legyek? . . . Csak ezt az egy éjet tölthesse el anyám az istállóban . . . Senki sem akart befogadni . . . Féltek tőled, de ugye féltreismertek! . . . Igaz, hogy ellenségek vol-

tunk, de én becsületes harcot folytattam. Beismerem, hogy legyőztem . . . Megalázom magamat; feledjük a múltat;

— Most már elég!

— Lehetetlen, hogy ily kemény szíved legyen! . . . Az öreg asszony talán csak nem oka annak, amit én vétettem ellened! Ebben a hidegben talán a következő órát sem éri meg . . . Magadra veszed ezt a bűnt?

— Ne terheljen tovább, lóduljon az útjára!

Pierre összeráncolta homlokát és így kiáltott fel:

— Tudtam, hogy tolvaj vagy, de ilyen bűnre mégsem tartottalak képesnek! . . . Imádkozzál, hogy anyámat baj ne érje; hallod, Jean Guillon!

Hevesen becsapta az ajtót és miközben a targonca eltűnt az országut sarkán, Jean Guillon visszatért szobájába és vigan fűtyörészt . . .

II.

Két kilométerre a községtől Pierre megállt. Metszően éles volt a szél; a hönedves éj ránehezedett a földre. A mély csendben csak az öreg asszony fogainak összeverődését lehetett hallani. Majd hirtelen, míg a fia kétségbeesetten tűnődött azon, hol találhatna számára menhelyet, hörögni kezd.

— Nem, ez lehetetlen; házból kivert kutyamódjára, az ut szélén, az árok mentén pusztuljon el?

Pierre fölemeli a vékony kendőt, amely-

kacérkodó klerikalizmus előnyomulása folytán. És ily körülmények között a kormány is törülte programjából a magyar nemzetiségi politikát. Hát mi lesz velünk, ha senki sincs mellettünk?!

Elpusztulunk. A statisztika bizonyítja, hogy szigeteinket elborítja az előnyomuló idegen áradat, elfoglalja földünket s magába olvasztja véreinket; minden nap újabb bizonyítékaival szolgál hanyatlásunknak és nem látjuk a pusztulás határát. . .

A lassu, dicstelen megsemmisülés szörnyű érzete immár beállott a magyar nép idegeibe. Az a szertelen izgalom, a lelkeknek az a háborgása, mely még a parlament kormányparti többségét is elfogta s mely a nemzet szívét a további áldozatok meghozatalától elzárni készül, az többé lecsillapodni, eltűnni nem fog, sőt folyton terjed és erősödik. Kell, hogy a kormány tudatára jöjjön ennek a ténynek, melyet ignorálni többé nem lehet. A törvényhatóságok sűrű feliratai a nemzetiségi törvények megváltoztatása iránt, melyek nem ok nélkül éppen a nemzetiségi megyékből indulnak ki, és amelyek egyikét ma Aradmegyének összes magyar ajku képviselői egyhangulag magukévá tették, komoly intelműl szolgálhatnak arra, hogy a pártközi paktátgatások, az agrár és merkantil versengések, a kvóta emelése, a kiegyezésnek évek óta húzódo válsága, az ujonc-jutalék és civillista fel-emelésének kérdései közben kiállhatatlanná élesült az ország legnagyobb sérelme, a védtelenül hagyott magyar nemzeti érdekek elhanyagolása. Ha nyugalmat óhajt a kormány az országban, ha áldozatkészre akarja a sziveket hangolni, ha fenn akarja — aminthogy kell is — tartania a bizalmat az ősi erényben, akkor a kormány az ő hármassal jelszava: jog, törvény, igazság elé tegye elsőnek ezt: „A nemzet minden előtt.”

A képviselőház ülése. A képviselőház holnapi ülésén — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — a még távollevő *Apponyi Albert* gróf

lyel az öreg asszony arcát letakarta és a nap utolsó sugarainál üvegesedő szemébe néz; haldokolt.

— Anyám!
A haldokló szederjes ajkai mozognak.
— Pierre . . . hadd öleljelek meg még egyszer, fiam!

Erősebbé válik a hörgés, dagad, mint valami elfojtott zaj, aztán gyöngül . . . egy rángás . . . egy csuklás . . . és vége! Pierre rémülten szoritja le a halott szeméit, letérdel a hóban és csak a szél egyhangu süvöltése zavarja az éj csöndjét . . .

III.

Jean Guillon a kerületi központban rendezett lakomáról tér haza, ahol képviselővé jelölték. A sok bortól félmámorosan, meleg bundájába burkoltan, jó szívarral a szájában, kellemes ábrándokba merülten ballag és csak attól fél, hogy valami kellemetlen találkozása lehetne. Leikiismeretét nem egy gazság terheli és az est mind sűrűbb árnyakat erget le a földre. Miért is nem ült fel a kocsira, amelylyel megkínálták? De hát végre is, a gazdag bankárt, a jövőd képviselőt ki merné megtámadni?

Képviselő! A hajdani molnárlegény egyszerre azt a képet varázsolja maga elé, amint szónokol, törvényeket alkot és azoknak a nagy kérdéseknek a megoldásán dolgozik, melyektől országának sorsa függ. Képviselő! Miért is állna meg félúton? Nincs benne elég erély, szívósság, szívtelenség? . . .

Képviselő! Hát igen, és aztán. Egyszerre látja, amint egy árny egyenesedik fel előtte és visszaretten.

helyett *Daniel Gábor* alelnök fog elnökölni. A napirenden különben csak elnöki bejelentések lesznek. Még nem bizonyos, hogy az indemnitásról szóló javaslatot benyújtják-e, mert hír szerint a bizottsági tárgyalás még egy-két napig eltart.

Népgyűlés az önálló vámterület érdekében.
Többfelé mozgalom indult meg Magyarország gazdasági függetlenítése mellett. November 9-én Szeged városában lesz népgyűlés, a melyen a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt több tagja is meg fog jelenni. Részvételüket bejelentették *Kossuth Ferenc* pártelnökön kívül: *Babó Mihály*, *Bakonyi Samu*, *Barabás Béla dr.*, *Benyovszky Sándor gróf*, *Éndrey Gyula*, *Gál Sándor*, *Krasznay Ferenc*, *Kállay Lipót*, *Kubik Béla*, *Lengyel Zoltán*, *Marjay Péter*, *Malatinszky György*, *Molnár Akos*, *Molnár Józsiás*, *Mukics Simon*, *Nessi Pál*, *Pap Elek*, *Pap Zoltán*, *Pichler Győző*, *Pozsgai Miklós*, *Ráth Endre*, *Reich Aladár*, *Sebes Dénes* és *Szalay László*. Az országos iparegyesületnek képviselőjében jelen lesznek: *Zichy Jenő gróf*, és *Gelléri Mór* igazgató. Az előkészítő bizottság élén *Polcner Jenő* országgyűlési képviselő és *Kubinyi Zsigmond*, a szegedi függetlenségi párt alelnöke állnak.

Az indemnitás.

(A képviselőház pénzügyi-bizottságából.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, október 27.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt fél 11 órakor ülést tartott, a mely iránt nagy érdeklődés nyilvánult ugy a bizottsági tagok, mint a többi képviselők részéről. Az ülésen *Falk Miksa* elnökölt. A kormányt *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László* pénzügyminiszter, *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter, *Plósz Sándor* igazságügyminiszter, *Graenzstein Béla* és nemeskéri *Kiss Pál* államtitkárok s *Papp Elek* pénzügyminiszteri osztálytanácsos képviselték. Napirenden volt a négy havi indemnitásról szóló törvényjavaslat, a melyet *Neményi Ambrus* ismertetett és elfogadásra ajánlott.

— Hé! ordít rá. Menj utadra!
— Az ut mindenkié, felel egy hang, a melyről *Destroit Pierre* ismeri fel.

Tovább akar haladni, de az az ember eléje áll.

— Csak egy szóra, *Jean Guillon*!
— Alkalmatlan idő ez. Hallja . . . menjen utjára, vagy ezzel a bottal zuzom be a fejét!

— Bolondtól nem félek és én azt az időt választom, amely nekem tetszik.

Pierre Destroit galléron ragadja ellenségét és ráordít:

— Tudod-e, hogy megölted az anyámat? Tudod-e, hogy az élet legnagyobb fájdalmát te szerezted nekem? Tudod-e, hogy mialatt te duskálódtál, én egyedül követtem áldozatod koporsóját? Igen, egyedül! A gyávák, akikkel oly sok jót tettem, még lakásukban sem mernek keresztet vetni, amikor a halottas szekér elhaladt! És ki annak az oka, szólj *Jean Guillon*, ki az oka?

A nyomorult fuldokolva hebegett:

— Bocsáss el, bocsáss el!

— Igen, elbocsájtalak, de előbb megmondom, hogy gazember vagy, tolvaj, gyáva, gyilkos és amíg elér a méltó büntetésed, én bánok el veled úgy, amint egy gazfickóval kell elbánni! Így ni! Most pedig menj és adj hálát az istennek, hogy becsületes emberrel volt dolgod!

E szavaknál az arcába köpött s eltávozott, míg a másik, a dühtől őrzöngve, a levegőben forgatta botját.

Destroit megfordult.
— Ah! kiáltott most. Vért akarsz látni? Ezzel a két kérlelhetetlen ellenfél megra-

Elsőnek *Kossuth Ferenc* szólt. Helytelenítette az indemnitásokkal való kormányzást és a kormány iránt való bizalmatlanságát avval indokolta, hogy a jelenlegi kormány alatt az ország viszonyai rosszabbodtak, holott most lett volna alkalom önrendelkezési jogunk érvényesítésére, tekintettel Ausztria megbomlott alkotmányára. Rátér az 1899: XXX. t. c. magyarázataira és kijelenti, hogy nem ért egyet a miniszterelnök interpellációjával. A paktum alkalmából a törvény interpretációjába nem bocsátkoztak: akkor a miniszterelnök azt hitte, hogy 1902-ig megkötheti a vámszövetséget. Szó szerint miután a vámtarifa nem készült el, a reciprocitás megsértetett. A paktum alkalmával nemcsak ő, de *Horánszky Nándor* is úgy fogta fel a dolgot, hogy a kereskedelmi szerződéseket fel kell mondani lejáratukkor. Arra is gondoltak akkor, hogy a külállamok fogják felmondani a szerződéseket és már ebből az okból is 1902. vége előtt kellett az új vámtarifa elkészülését kikötni. E szerint szóló pártja jogosult volt abban a hitben, hogy a miniszterelnök meg fogja védeni az ország jogát, míg mostani interpretációja óriási csaldást okoz. Ez új oka a bizalmatlanságnak. De a deficitől is tartani lehet.

Lukács László pénzügyminiszter: Nem áll!

Kossuth Ferenc: Az új terheket hanyatló gazdaságunk nem bírja meg. A javaslatot nem szavazza meg.

Szederkényi Nándor nem érti, miért sietnek az indemnitással. Nem látja, mit tett a kormány a lefolyt év alatt az ország javára. Az adóreformban hátrább van, mint volt. Nem látja a tisztviselők fizetésrendezését. Nem járul a javaslatához.

Rakovszky István nem fogadja el a javaslatot bizalmatlanság okából és azért, mert a kormányt mulasztás terheli. A kiegyezés kérdésében bizonytalanságban vagyunk, e helyett azonban a katonai javaslatokkal állnak elő. A hadügyminiszter a delegációban szólónak arra a kérdésére, hogy mennyibe fognak kerülni az új intézkedések, nem felelt, mert a miniszterelnök azt sugta neki: „Nicht antworten.” Kérdi továbbá: miért nem terjesztették be előbb a költségvetést? Vajjon a póttartalékosok esetle-

gadta egymást. Azon helyen az országut a vasuti vágányok mellett húzódik el, melyektől csak vékony kerítés választja el. A harc hevében nekiestek a kerítésnek, az eltört és a töltésről mind a ketten leestek az árokba. Az esés dacára sem eresztették el egymást s tovább dult a harc . . . életre, halálra talán, bár egyiküknek sem volt más fegyvere, mint az erős, izmos kar.

Hirtelen neszelni kezdenek, de nem eresztik el egymást. A vágányokon rezgés érezhető és tompa zugás, távoli dörgés hallatszik, mely villámsebességgel közeledik. A futár vonat!

Nem eresztik el egymást, mert mindketten csefölgástől félnek! A vágányok rezgése erősbödnök és mintegy két kilométernyi távolságban egy ragyogó pont tűnik fel az éjben. Ez a pont mind nagyobbá lesz és két szemmé alakul át. — egy vadállatnak két „véres” szemé, amelynek tüze csóvában verődik vissza a vágányokról. Rettenetes pillanat! Husz másodperc alatt a szörnyetegnék el kell száguldani. *Pierre*nek egy erős rántással sikerül ellenfelétől elszabadulnia és a töltéshez lapul, miközben felkiált:

— Vigyázz, *Jean Guillon*, vigyázz!

A mondatot nem fejezhette be. Csontok ropognak és halálordítás vész el a tovaszáguldó vonat bódító zajában . . . egy villanás még . . . aztán . . .

Az árokba, ahová szivdobogva, összeverődött tagokkal ereszkedett le *Pierre Destroit*, egy fej gurul le. A mozdony volt az isteni igazságszolgáltatás eszköze és megtorolta azt a bűnt a mely a földi bíróságot kikerülte.

ges költségeit is az indemnitással akarják fedezni? Végül az 1899. XXX. tc. magyarázatára nézve kijelenti, hogy a paktumot készítő bizottságban senkinek sem volt különleges befolyása egyetért az 1899. évi törvény azon interpretációjával, melyet a kormányelnök a képviselőházban adott.

Komjáthy Béla a kormányt az általa adott program be nem váltásáért támadja. A nemzetiségi kérdésben semmit sem tett a kormány, sőt most agresszív lépnek fel az összes nemzetiségek. Aggódik a magyarság mindenütt az országban s a kormány hallgat. Horvátországban s Fiumében drága pénzen vettünk gyűlöletet. Azonfelül a magyar nemzet és a korona között a kormány elhidegítette a viszonyt. Ott van például a Kossuth-kérdés és a Mátyás-szobor leleplezése. Kerülőutakon akarják a nemzet terheit emelni; ime most állnak elő a civilista emelésével is. Rátér azután az 1899. XXX. tc. magyarázatára. Ő nem járult hozzá a paktumhoz, de miután azt a pártok elfogadták, attól egyoldalúan a miniszterelnöknek sem szabad eltérnie. A miniszterelnök, mikor 1899. júniusában Bécsből visszajött, a pártokkal többé nem tárgyalt, csak egyes bizalmi férfiakkal. Eszerint ma is az eredeti pártközi megállapodás áll fenn és nem a későbbi bizalmas megegyezések. Ezért az interpretáció joga fennáll. A miniszterelnök 1899. júniusi beszédében pedig szó szerint az 1907-ig való meghosszabbításnak ellenértékül állította oda azt, hogy az 1902. végén alkalma lesz Magyarországnak a külfölddel szabadon szerződnie és tárgyalni. Az ellenzéknek ilyen interpretációja ellen akkor a miniszterelnök nem is tiltakozott, sőt a pénzügyi bizottságban tett nyilatkozatokból is ez a felfogás következik. Így hát a miniszterelnök nem volt őszinte.

Szell Kálmán miniszterelnök: Ez nem áll.

Komjáthy azzal fejezi be beszédét, hogy a miniszterelnök magát és az országot válságba sodorta. Nézete szerint itt valaki mindenestre be van csapva.

Szell Kálmán kijelenti, hogy miután a felvetett kérdések közel járnak a politikai becsület kérdéséhez, bővebben nyilatkozik. A kiegyezésről még most sem szólhat, miután a tárgyalások még nincsenek befejezve. Ha hajlandó volna engedni, akkor már meg lenne a kiegyezés. A katonai javaslatokra vonatkozólag kijelenti, hogy az országgyűlés jogán nem esik csorba, mert a törvényhozás intézkedése nélkül egyetlen póttartalékost sem fognak hosszabb szolgálatra kötelezni. A 99-ik évi XXX. t. cikk-ről mondott interpretációját mindenben fenntartja. A paktumot becsületesen megtartotta, úgy amiként a pártok azt elfogadták. Kijelenti, hogy az ismert megállapodásokon kívül semmi titkos pont nem volt a paktumban.

Komjáthy és **Lukács László** pénzügyminiszter szólaltak fel ezután.

Végül a bizottság az *indemnity* javaslatot elfogadta.

TÁVIRATOK.

Chamberlain Dél-Afrikában.

London, október 27. **Chamberlain** gyarmatügyi miniszter november vége felé Dél-Afrikába megy, hogy a helyszínen tanulmányozza a háború befejezése nyomán támadt kérdéseket és az új gyarmatok ügyeinek rendezését. A miniszter meglátogatja Fokföldet, Natalt, az oranjei gyarmatot és Transzvált és március elején tér vissza Angliába. A Reuter-ügynökség megjegyzi, hogy Chamberlainnek ezt a szándékát a király és a miniszterek helyeslik, Milner pedig örömmel fogadta.

A svájci választások.

Bern, október 27. A mai nemzettanács választás megerősítette a radikális demokrata párt többségét. A még hátralévő pótválasztások ezen az eredményen semmit sem változtathatnak. A szociáldemokraták két három mandátumot nyertek és most nyolc mandátumuk van. A nemzettanács tagjainak száma a lakosság számának növekedése miatt most már nem 147. hanem 167.

Kereskedők a minisztereknél.

(Az új perrendtartás ellen.)

Arad, október 27.

Az ország összes kereskedelmi és iparkamaráinak elnökei küldöttségileg járultak vasárnap **Lánczy** Leó udvari tanácsos vezetésével **Plósz** Sándor igazságügyi- és **Láng** Lajos kereskedelmi miniszterhez, ma pedig **Szell** Kálmán miniszterelnökhöz. Aradról résztvettek a küldöttségben: **Éles** Ármin és **Tenner** József.

Panasszal jöttek a kereskedők, mert jogosan attól tartanak, hogy az új polgári perrendtartás 34. §-a ha törvénynyé lesz, nagy csapást mér a közvetítő kereskedelemre. Ez a szakasz ugyanis kimondja, hogy ezentul nem a kereskedő, hanem az adós lakóhelyén kell pörölni, s hogy maga a könyvkivonat a tartózásnak nem föltétlenül hiteles bizonyítéka, hanem esetleg az üzleti könyveket is be kell mutatni a bírónak.

Lánczy Leó tolmácsolta a minisztereknek a kereskedők aggodalmát, bő és mélyreható megokolással, a melyben főleg magyarországi speciális hitelviszonyainkat fejtegette, a hol ugyszólván mindenki hitelbe vásárol.

Plósz Sándor miniszter biztosította a küldöttséget arról, hogy megfontolja érdekeiket, de a javaslat sorsa most már az országgyűlés kezében van s ő csak annyit tehet, hogy nem csinál tárcakérdést a sérelmes paragrafusból.

Kissé több melegséggel fogadta a küldöttséget **Láng** Lajos kereskedelmi miniszter. — **Lánczy** Leó adta elő neki is a kereskedők kívánságát, hogy maradjon minden a régiben s a miniszter kijelentette, hogy hisz az aggodás országos megnyilatkozásában s rá fogja beszélni **Plósz** Sándort, hogy törölje a javaslat 34. §-át. Mindig együtt érzett az ország kereskedőivel s most töle telhetőleg javukat fogja keresni és öröme lesz benne, ha közbenjárásával kielégítheti a kereskedőket. A küldöttség távozása előtt lelkesen megéljenezte a minisztert.

Ma délelőtt tíz órakor járult a küldöttség **Szell** Kálmán miniszterelnök elé.

A küldöttség **Farkas** János terembiztos kalauzolása mellett jutott el az országháza pompás miniszteri fogadó termébe, ahol **Lánczy** Leó udvari tanácsos, a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, a küldöttség vezetője lendületes beszédben adta elő az ország kereskedőinek kívánságát **Szell** Kálmán miniszterelnöknek.

Tömören összegezte a kereskedők érveit a perrendtartási törvényjavaslat 34-a §. ellen, átnyújtotta a miniszterelnöknek az ezen érveket bővebben kifejtő emlékiratot és tekintettel arra, hogy az igazságügyminiszter maga is kijelentette, hogy a dologból tárcakérdést nem csinál, a miniszterelnök támogatását kérte a kereskedők kívánságainak érvényesítéséhez.

Az élénk éljenzéssel kísért beszédre **Szell** Kálmán miniszterelnök többek között a következőket válaszolta:

A mi önöknek a kérését in concreto illeti, tudomást szereztem arról — hiszen egy miniszterelnöknek mindent hallania és min-

denről kell tudni, (Derűtség; tetszés) — hogy mozzalom keletkezett a benyújtott perrendtartási törvényjavaslat 34. szakasza ellen; tudom, mit tartalmaz e szakasz és tisztelt barátomtól magánbeszélgetésből is tudom, hogy mit kívánnak önök.

A szakasz rendelkezésében újítást látok a mai állapothoz képest, de nem oly természetű újítást, a mely ismeretlen volna; mert hiszen méltóztatnak tudni, hogy e szakasz alkalmazkodik az európai perjogok legnagyobb részéhez. Az igazságügyminiszter, a kinek a perjog reformja nagy alkotását képezi, a ki mint talán legelsőrendű, európai hírű szakértő egész lelkét vitte bele e művébe, a maga legjobb belátása szerint koncipálta e javaslatot és vette bele e rendelkezést is, amely az önök figyelmét és kívánságát felkeltette és felkelti az én figyelmemet is és nekem elvem az, hogy ha valamely javaslatnak vagy kormányzati ténynek nem elvi része ellen irányul valamely mozzalom, hanem egyes részletekről van szó, sohasem zárkózom el az elől, hogy ezek újabb megfontolás és újabb megfontolás tárgyát képezzék. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Azt fogjuk tenni ezzel a kérdéssel is, még pedig a legjobb indulattal és nem elfogultan és nem utasítva vissza a priori az önök álláspontját, mert semmit sem tartunk szentírásnak pusztán azért, mert egy javaslatban meg van írva, ami előttünk szent: az a törvény. (Tetszés.) Legyenek arról meggyőződve, hogy semmisen áll távolabb a kormánytól, mint az, hogy valamely intézkedése, vagy valamely javaslata által érzékenyen érintse azokat az érdekeket, a melyek elsősorban a kormánynak a gondozására vannak bízva; pedig hát a kereskedőknek az érdeke és a kereskedelmi és ipari világ érdeke épúgy gondoljunk tárgya, mint minden más érdeke ennek az országnak.

Végül **Lánczy** Leó, hálás köszönetet mondva a miniszterelnöknek meleg szavaiért, bemutatta neki a küldöttség tagjait.

Aradi löversenyek.

(Második nap.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Az utolsó napi hat futammal az aradi meeting véget ért. Vasárnap már történtek némi izgalmak, amennyiben néhány ló meglepetésszerűleg jött be s alaposan megzavarta a totalizátoron játszó urak tippjét. És történt három baleset, kettő szerencsés véggel, de a harmadik annál szerencsétlenebbül. Egy fiatal istállófiú az áldozat, akit súlyos zúzódásokkal borítva vett gondjai alá az orvos.

Hutter Istvánnak hívják a póruljárt gyereket, **Orssich** gróf istállójában van alkalmazva. A mácsai díjban **Becsvágy** hátán lovagolt s a paripát be is hozta jó másodiknak. A baleset már a verseny lefutása után, a bíról páholyon túl történt. **Becsvágy** hevederszija leszakadt s **Hutter** a nyereggel együtt lezuhant a földre. Ijedtében a gyepelőbe kapaszkodott s magára rántotta a lovat, a mely kétszer megfordult a gyereken s alaposan összenyomkodta. A közönség egy perc alatt összefutott s **Huttert** kiszabadították a ló alól. Lábai, két karján és arcán súlyos zúzódásokat szenvedett. A fájdalomtól könyező, keservesen jajgató istállófiút karjainál támogatva a mázsálóra vitték s aztán **Öttős** Dániel dr. kerületi orvos bérkocsira ültette s a lakására szállította, ahol első gyógykezelésben részesült.

A hadseregi akadályversenyénél **Sandl** huszárfőhadnagy **Martignan** nyergében biztos elsőnek igérkezett. A nagy akadály második ugrása után azonban **Martignan** felbukott. Lovasa oly ügyesen és mesterien dobta magát keresztül a paripa fején, hogy semmi baja sem történt. Rögtön nyeregbe pattant s folytatta a versenyt, de a váratlan pech miatt időközben oly nagy teret vesztett, hogy a helyrevaló bejövésről is le kellett mondania. A vadászverseny-

nél egy lovászfú esett le. Ennek sem lett baja, azonban megelégette a dolgot és nyomban kiállt.

A legnagyobb díjakat egyébként a Czárán-istálló vitte el. A nyeretlenek gátversenyében Czárán János hozta be igen könnyen *Moderne* t elsőnek, a simándi nagy akadályverseny ezernyolcszáz koronás díját pedig Czárán Zoltán viszi haza. A fiatal urlovas *Legény* nyergében gyönyörű ugrásokat produkált s lefutás után harsány éljenekben volt része. Az eladó versenyben Dobó István lovát ezuttal *Vecseryés* lovagolta, *Malachit* azonban most is lemaradt. A vadászversenyben a kísérő lovasok közt három hölgy is vett részt, akik nagy érdeklődés tárgyát képezték.

Részletes tudósításunk a következő:

I. Nyeretlenek gátversenye. 1000 kor. a győztesnek, 200 kor a másodiknak. Táv 3200 m.

1. Czárán János 46 pk. *Moderne* 67 1/2 lov. tulajdonos.
2. Gr. Orsich 46 pm. *Ponyvásy* 67 1/2 lov. br. *Eltz*.

Futott még: Liptay Béla 46 pm. Fülöp 67 1/2 (lov. *Szemere*). Birói ítélet: Első két hosszal, feltartva; harmadik, feltartatott. Tot. 4: 13, 10: 32.

II. Hadseregi akadályverseny. 1000 korona a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv: 4000 méter.

1. Nagy száz. 46 sh. (fv) *Honi II.* 68 lov. *Raus* fhgy.
2. *Cserépy* száz. id. sh. (fv) *Desidier* 69 1/2 lov. br. *Wimpfen* hgy.
3. *Waclawicek* száz 46 stph. *Pallér* 69 1/2 lov. tulajdonos.

Futott még: Hoffmann L. alezredes 56 ph. *Martignan* 70 1/2 (lov. *Sandi* főhadnagy.) *Martignan* elejétől végig vezetett, gyönyörűen ugrott s ha az utolsó nagy akadálynál el nem esik, játszva jön be győztesnek. Birói ítélet: Első tíz hosszal könnyen, rossz harmadik. Tot. 4: 18, 10: 45.

III. Mácsai-díj. Eladóverseny. 1000 korona a győztesnek, 300 korona a másodiknak, 200 korona a harmadiknak. Táv. 1600 m.

1. Gr. *Pejacsevich* 36 sk. *Dragina* 62 lov. *Nyárai*.
2. Gr. *Orsich* 36 pm. *Becsvágy* 67 1/2 lov. *Hutter*.
3. *Krause J.* 36 pm. *Attila* 72 1/2 lov. *Krause János*.

Futottak még: Dobó István 56 pm. *Malachit* 73 (lov. *Vecseryés*), Czárán Zoltán 36 stpk. *Annie* 68 1/2 (lov. *Hári János*). A favorit, *Dragina*, a startnál annyira ideg-skedett, hogy kétszer kellett indítani. Birói ítélet: Első egy hosszal biztosan nyerve, a harmadik félhosszal. Lefutás után *Becsvágyon* elszakadt a heveder, *Hutter* a nyereggel együtt földre zuhant és magára rántotta a lovat, mely alól súlyosan sérülve vették ki. *Dragina*-ra nem akadt vevő s így nem cserélt istállót. Tot. 4: 12, 10: 31.

IV. Drag hunt steeplechase. Tisztelet díja két első lónak, táv. 6000 m., megállapított jeladásig a Biró Albert által vezetett kupai kopó-falka után, *Purgly László* master mögött lovagolva.

1. *Vojnich S.* 56 pk. (fv) *Csinos* 75 lov. *Krause K.*
 2. *Biró A.* 66 pm. *Pallard* 75 lov. *Szemere*.
- Br. *Baich* id. sk. (fv.) *Bezzeg* 75 lov. *Csiszár* fhgy.
- Urbán P. 56 pk. (fv.) *Olga* 78 lov. tulajdonos.

Versenyen kívül futottak még: *Purgly Lászlóné* urnő 66 sh. (fv.) *Délczeg* (lov. a tulajdonos), *Nyékly Ilona* urnő id. szk. (fv.) *Csipke* (lov. tulajdonos), *Nyékly Ilona* urnő id. stpk. (fv.) *Jeanette* (lov. *Signorina Prini*.) *Purgly Lászlóné* az akadályokat is vette s valamennyit gyönyörűen átugratta. Birói ítélet: Első egy hosszal könnyen. Tot. 4: 9, 10: 22.

V. Simándi nagy akadályverseny. 1800 kor. a győztesnek, tiszteletdíj a győztes lovasának, 500 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak. Táv. 4800 m.

1. Czárán Zoltán id. ph. (fv.) *Legény* 72 1/2 lov. tulajdonos.
2. *Nagy Á.* száz. 56 ph. (fv.) *Bojtár II* 70 lov. *Raus* fhgy.

A harmadik díjért nem akadt versenyző. Heves finish után *Legény* érkezett be győztesnek. Birói ítélet: Első, fél hosszal. Tot. 4: 6, 10: 17.

VI. Vigasz verseny. 400 kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak. Táv. 1400 m.

1. *Pejacsevich* gr. 36 stph. *Kitchener*. lov. *Szemere*.
2. *Krause J.* 36 sh. *El Batidor*. lov. *Krause Károly*.

Futottak még: *Anisette II.*, *Aqua-Viva*, *Móki*, *Aranybaba*. Birói ítélet. Félhosszal első, rossz harmadik. Tot. 4: 14, 10: 38.

Vihar a megyegyűlésen.

(A románok támadása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Aradmegye törvényhatósága ma délelőtt 9 órakor tartotta meg őszi közgyűlését, melyen magasan csapkodtak a szenvedélyek hullámai. A közgyűlési terem tömve volt, a bizottsági tagok közül igen sokan nem kaptak helyet az asztalok mellett s állani voltak kénytelenek.

A nagy vihart, mely a közgyűlésen végigvonult s mely majdnem megszakadás nélkül izgalomban tartotta a bizottsági tagokat, a románok okozták. *Hollaki Imréné* egy panaszos felszólalása után is keletkezett vihar, de ez csakhamar elnémult.

Leginkább azonban a román ellenzék zajongott a gyűlés egész folyamán s voltak olyan jelenetek is, mikor a románok, kiknek *Vásárhelyi László* mondott valami kellemetlenséget, felugráltak helyeikről és úgy kiabáltak összevissza, mintha legalább is elakarták volna őket hurcolni Szibériába.

A vihart mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a románok — magyarul is beszéltek. Nagynak kellett lenni az ő haragjuknak, mikor ennyire eltávolodtak hagyományos szokásuktól, és megállagódásuktól, hogy csak románul fognak beszélni.

Legtöbb vitát keltett a közgyűlésen a pótdó és a nemzetiségi törvény módosításáról szóló javaslat. Utóbbi a leghosszabb is volt s a románok úgy igyekeztek tarkítani a napot, hogy névszerűtlen szavazást kértek olyan ügyre, mely egyszerű szavazást sem érdemelt volna meg.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

Interpellációk.

Urbán Iván főispán délelőtt 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést. Először halottakat parentált. *Mária Henriette* belga királyné, kinek halála *József főherceg* révén közelebből érinti a magyarokat, *Hofbauer Lajos* megyei főpénztárnok és *Mataovszky Nándor* dr. kórházi főorvos elhalálozását jelentette be s egyúttal indítványozta, hogy a közgyűlés fejezze ki részvétét és az elhunytak családjával közölje ezt átíratban.

Ezek elintézése után *Popovits Vazul* interpellált román nyelven. A közgyűlés napja ellen volt kifogása. Elpanaszolta, hogy ma éppen román ünnep van s kérdi, szándékosan az ünnepüket akarta-e rontani az alispán, hogy épp a mai napra hívta össze a közgyűlést.

Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán sietett kijelenteni, hogy esze ágában sem volt az ünneprontó szerepére vállalkozni. Nem tudta, hogy ma román ünnep van, különben nem mára hívta volna össze a közgyűlést. Jövőre jobban ügyel erre, sőt egy román naptárt is fog beszerezni, hogy e fajta tévedés elő ne forduljon.

Az alispán választ tudomásul vették.

Nehogy azonban valaki azt higgye, hogy a románok nem tudnak interpellálni, felállott *Vélics Mihály* dr. és szintén mondott egy hosszú román beszédet, melyben *Péczeley Elek* radnai

főszolgabíró ügyében kért választ: tud-e az alispán arról, hogy a főszolgabíró ellen egy aradi lapban vádak emeltettek, vagy nem; ha tud, tett-e lépéseket arra nézve, hogy a kérdéses főszolgabíró a vádak valódisága esetén megbűnhődjék, vagy nem?

Az alispán válasza igen rövid volt. Kijelentette, hogy a vizsgálatot a megvádolt főszolgabíró kérelmére már október 21-én kelt végzésével megindította.

Ezt a választ is tudomásul vették.

Az első vihar.

Miután több interpelláció nem volt, áttértek a tárgysorozat tárgyalására.

Elsőhelyen az alispán jelentése szerepelt. Konstatálták, hogy a jelentést szétküldötték nyomtatásban minden bizottsági tagnak s az a lapokban is megjelent. Az elnöklő főispán már-már kiakarta jelenteni, hogy a jelentést tudomásul veszik, mikor az elnöki emelvény közelében felemelkedett egy apró termetű, barátságos arcú öreg ur, s olyan indulatosan kezdett beszélni, hogy az jóságos arcával mindenképp ellentétben állott.

Hollaki Imre hunyadmegyei országgyűlési képviselő volt a felszólaló. Kijelenti, hogy az alispán jelentését nem veszi tudomásul. Majd így folytatta.

— Az 1902. év szeptember 6-án tartott bizottsági gyűlésen olyan nyilatkozatot tett a főispán személyemre vonatkozólag, melyre itt tartok kötelességemnek reflektálni. Mert ezt a megtámadást olyan ügyben kellett elszemvédenem, melyben nekem volt igazam. Azt mondják rendszerváltozás van. Én is ebben a meggyőződésben hagytam el harminc évi ellenzéki működésemet. Reméltem annál is inkább, mivel olyan főispánt kapott Aradmegye, akiről azt mondják, hogy rézében az ellenzéknel volt és hogy *Szell Kálmán* programját vallja. Teljes megnyugvással vettem tehát ezt a változást. Szerencsétlenségére azonban Arad-megyének, a nalmágyi járást, melyet a legsötétebb Afrikának neveznek, a régi Zarándmegye maradványaként Aradhoz csatolták. Senkinek eszébe nem jut, hogy oda kimenjen vizsgálatot tartani, senki ehhez fáradságot magának nem vesz.

Igyekeztem ezeket a viszonyokat panaszszal, feljelentéssel orvosoltatni. Elmentem a főispánhoz, az alispánhoz, megkértem, figyelmeztetem őket, hogy Halmágyon olyan állapotok uralkodnak, melyek továbbra tarthatatlanok.

Mikor nem nyertem orvoslást, kénytelen voltam keményebben írni a felebbezésekben és a helyett, hogy ezeket a feljelentéseket a miniszterhez juttatták volna, engem fölülbíráltak. A főispán saját lapjában iratott ellenem cikket, de én nem ujságban, hanem itt, szemtől-szembe akartam neki megmondani az igazat.

A románok helyesléssel fogadták *Hollaki* szavait, de a túlnyomó többség „eláll” kiabálásban zudult fel.

Hollaki: En tudom azt, hogy a főispánnak mi a kötelessége. Nem találtam a paragrafusokban azt a jogot, hogy fölöttem olyan kirtikát gyakorolhasson, de megtalálom azt a jogot, hogy én a főispánt ellenőrizhessem és kijelentem, hogy hiába használ ellenem olyan kitételeket, engem eltántorítani nem fog.

Urbán Iván főispán önérzetes hangon válaszolt, s a közgyűlés megtapsolta nyugodt és higgadt feleletét. Válasza körülbelül ez volt:

Habár a bizottsági tag felszólalása nincs is kapcsolatban a tárgysorozattal, mégis engedtem beszélni. Köszönetet mondok a törvényhatósági bizottságnak azért a türelemért, melylyel végighallgatta a felszólalást. Minden esetben, mikor *Hollaki* panaszt emelt, megtartottam a vizsgálatot. *Hollaki* azonban a vizsgálatokkal

nem volt megelégedve, és felebbezésekkel élt. Konstatálhatom, hogy minden panasza felkültetett a miniszterhez. Tagadom, hogy valamit is irattam volna az újságba, mert senkinek nem adtam utasítást. A mi pedig a személyem iránti kifogásokat illeti, azokat adja be a miniszterhez, ne pedig itt a törvényhatóság előtt vádaskodják ellenem.

A tárgyilagosságot mindvégig szemelött tartó válasza harsány éljenzés felett. Mikor Hollaki Ismét fölállt, „eláll” kiáltás fogadta.

Hollaki: Hiába mondják „eláll”, mert ebből meritek lelkesedést. Mikor augusztus végén a miniszteri biztos megjelent, a főispán megkért, hogy a hírlapi polémiáktól tartózkodjam. Ugyanakkor megtervezték azt a cikket, melyet közre adtak ellenem éppen a főispán ur újságjában. Ugyancsak éppen ebben az újságban jelent meg a nyiltérben egy nyilatkozat, egy bécsi cég ellen. Kérdem, történt-e ebben az ügyben vizsgálat.

Közbeküldések: Melyik a főispán újságja...? (Az „Arad és Vidéke”!)

Urbán Iván főispán: A miniszteri biztos eljárása teljesen független volt tőlem. Ami azt a megjegyzést illeti, hogy „saját újságom van”, nem áll; mert én nem befolyásolom sem az említett lapot, sem az „Aradi Közlöny”-t, sem a „Függetlenség”-et. (Eljenzés).

Vihar a pótadó miatt.

Még el sem csendesült jóformán az előbbi incidensből keletkezett vihar, mikor újabb keletkezett.

Pop C. István dr. állott fel, és román nyelven kifogásolta az alispáni jelentést. Az utána következő szónok, **Suciu János dr.** szintén ilyen tárgyban beszélt.

Dálnoki-Nagy Lajos alispán felelt az elhangzott vádakra, s kijelentette, hogy az a panasz, mintha a nép adó-torheinek csökkentésére semmit sem tettek volna, alaptalan. Nem szavakkal, hanem tettel bizonyít. Bejelenti ugyanis, hogy *minimálisták utadóját tíz százalékkal leszállították, és igen sok községben a községi adót tetemesen csökkentették.* Ami az állatvásárok becsüztetése miatt emelt panaszt illeti, arra azt feleli, hogy ezek tényleg betiltattak, de ez az intézkedés meghozta gyümölcsét, a mennyiben már három járást fel lehetett oldani a zár alól. (Helyesléf.)

A közgyűlés végre is tudomásul vette az alispán jelentését.

Schill József főjegyző ezután felolvasta az állandó választmány javaslatát, melyben a jövő évi költségvetés keretében a számvétség államosítása folytán felszabaduló összegből *egy ülnöki állás rendszeresítését* javasolja.

Pop C. István nem szavazza ezt meg, mert szerinte az árvaszéknél elegendő vannak, akik el tudják végezni a munkát.

Solymosán Illés árvaszéki ülnök közbeszól: — Nem igaz.

— Eppen ülnök ur hallgasson! — szól **Suciu János dr.**

A főispán csenget, a bizottsági tagok követelik **Suciu János rendroztatását.** Ez meg is történik.

Suciu izgatottan felugrik, és követeli, hogy a főispán másokat is utasítson rendre.

A főispán kijelenti, hogy a közbeszólókat mindenkor csendre inti. Majd elrendeli a névszerinti szavazást az állandó választmány javaslata felett.

Pop C. Istvánnak volt ez ellen kifogása:

— Mire szavazzunk? Ez basáskodás, nincs elkészítve az ügyrend.

Erre, éppen harmadszor, ismét felolvasták az állandó választmány javaslatát. A románok végre megértették, hogy mire kell szavazniok.

A névszerinti szavazás megtörténik, s 108 szavazattal 52 szó ellenében elfogadták az állandó választmány javaslatát.

Személyes viták.

Nagyobb volt a vihar a közuti költségvetés megállapítása körül. A szóharc itt meglehetősen eltért a tárgytól és személyes tere tereledött.

Az állandó választmány a közuti költségvetés ügyében terjesztett elő javaslatot, mely a tavalyi állapotokat nem változtatja.

Pop C. István felszólalása után **Suciu János az utadó felemelése ellen beszél.** Könnyű dolog — ugymond — beinkasszálni az éljeneket a pótadó leszállításáért, mikor itt terhelik meg a népet. Miért nem emelik fel a virilisták pótadóját.

Vásárhelyi László furcsának találja, hogy **Suciu** vádakát emel a törvényhatóság virilis jogu tagjai ellen, kiket osztályoz, holott itt egyenlő mindenki, azért, mert az adójukat nem emelik fel, **Suciu** demagógoskodik. Majd így szólott:

— A mikor a nép javára kellett közreműködni, én nem láttam ott sem **Suciu** urat, sem a többi urakat.

Vásárhelyi Lászlót ezért hatalmasan megéljenezte az egész terem, kivéve persze a románokat. Egyszeriben izgatott lett a hangulat. A románok felugráltak helyeikről s össze-vissza kiabáltak.

— Nem fogadjuk el azt a vádat!

— Eláll! — kiáltották másfelől.

— **Inszinúció!** süvített közbe **Suciu János**, majd pedig személyes kérdésben kért szót. Aki tanult tizig olvasni — ugymond — az feleljen nekem arra a kérdésre, hogy fölemelik-e az utadót, vagy nem.

Lassanként kiderült, hogy **Suciu János** végzetes tévedésben van, s hogy beszédei mind hiábavalók voltak. De azért nem hagyta magát és folytatta:

— A mi azt illeti, hogy engem nem látott, azt mondom, hogy a hol igazi munkával kell dolgozni, ott én önt nem láttam.

— Éljen **Vásárhelyi!** — volt erre a válasz.

Pop C. István nem várta volna **Vásárhelyi László**tól, hogy ilyen súlyos vádakát vágjon a román intelligencia arcába.

Az alispán felvilágosító szavai után elfogadják az állandó választmány javaslatát.

Nem keltett vihart, de érdekes volt a következő tétel körül lefolyt vita. *A laktanya pótadó százalékának megállapítását* javasolta az állandó választmány. A pótadóra azért volt szükség, mert a közös huszárlaktanya megrepesztett falainak kijavítására nagyobb összeg volt szükséges. Ezt a költséget pedig pótadóval kellett fedezni.

Solymosy Lajos báró lelkiismeretlenséggel vádolta azt a bizottságot, mely a kaszárnyát átvette, mert nem vizsgálta meg, hogy a kaszárnya milyen állapotban van. Eleinte azt hitték, hogy a kaszárnya fentartási költségeire elég lesz az az 5—6000 korona, mely az amortizációs kölcsön évi részletésének és az ezred által fizetett bérösszeg különbségéből származik. Ugy látja azonban, hogy a megye évente 5—6000 koronát ráfizet. Kéri, hassanak oda, hogy a laktanya menjen át az állam tulajdonába. A javaslatot nem fogadja el.

Pop C. István azt indítványozza, hogy a laktanya ügyének megvizsgálására küldjenek ki bizottságot.

Az alispán felvilágosításai után elfogadták az állandó választmány javaslatát.

Nemzetiségi vita.

Hogy a mai ülés még zajosabb legyen, ott szerepelt a tárgysorozat között **Pozsony megye**

egy átirata, melyben olyanforma föllirat elkészítését kéri **Aradmegyétől**, hogy a nemzetiségi törvény módosíttassék. A módosítás olyan irányu lenne, hogy a nemzetiségi izgatók aknamunkája ellen a nemzet kellő sikerrel védekezhessek. Abból az alkalomból tette ezt az indítványt **Pozsony megye**, hogy ott a tót izgatók romboló munkája már mérges gyümölcsöket termelt s mind vakmerőbb lesz az a hang, melyen Magyarország ellen sikra száll a nemzetiségi tábor.

Már a gyűlés elején tudta mindenki, hogy ebből vihar lesz. Nem keltett tehát meglepetést, mikor **Schill József** azon indítványa után, hogy a nemzetiségi törvény módosítása iránt a közgyűlés keresse meg az országgyűlést, felállott **Velics Mihály dr.** és román nyelven patogott az indítvány ellen.

A vita meglehetősen sekélyessé vált. A gubás román parasztok és a tiszteletreméltó román lelkészek a konvencionális „szetreáskzá”-val adóztak **Velics**nek, meg a többi felszólalónak, **Pop C. Istvánnak** és **Suciu Jánosnak**.

Velics azt a vádat emelte, hogy a nemzetiségi törvény módosítása csak felkeltene a nemzetiségek gyűlöletét s megbontaná a békét, a törvény így, a hogy van, nagyon jó.

Nagyobb figyelem mellett beszélt már **Suciu**, mert magyarul beszélt. Önámítás — mondta — azt hinni, hogy a román nép, mely szereti hazáját és a magyarokkal mindig testvéri viszonyban élt, megengedi, hogy elvegyék tőle nyelvét, nemzetiségét. A javaslatot ellenzi.

Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán erős érvekkel támogatott beszédben polemizált a felszólalókkal. Figyelmeztette arra, hogy következtelen lesz a törvényhatóság, ha most nem járul az indítványhoz. Másfél évvel ezelőtt ugyanis ebben a kérdésben már állást foglalt a törvényhatóság és pedig olyan állást, a milyent most is indítványoz az állandó választmány.

Az alispán beszéde alatt a románok között iv járt, melyben névszerinti szavazást kértek. A kellő számú aláírás össze is gyűlt, mire a főispán elrendelte a szavazást, egyben kijelentette, hogy az előrehaladott idő miatt az ülést délutánra halasztja.

A névszerinti szavazásnak az lett az eredménye, ami különben előre látható volt, hogy t. i. az állandó választmány javaslatát *tuynomó többséggel fogadták el.*

A délutáni ülésen községi ügyeket tárgyalnak s magánosok kérelmeit intézték el.

SPORT.

+ **Az atléták közgyűlése.** Az **Aradi Atlétikai Klub** közgyűlését vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta a Millennium külön termében. **Tedeschi Viktor** elnök megnyitója után, ifj. **Vas Gusztáv h. titkár** felolvasta titkári jelentését az 1901—1902. évről, melyben örömmel emeli ki, hogy a tagok száma 33-ról 105-re emelkedett s hogy az év mozgalmas sportéletében szép része van klubnak. Az alapszabályok módosítása után, melynek kiemelkedőbb pontja az ügyvezető-elnöki állás kreálása, s a tagdíjnak 24 koronára való felemelése volt, a következőképpen választották meg az új tisztikart:

Elnök: **Tedeschi Viktor**, **ügyvezető elnök:** **Szathmáry János**, **alelnök:** **Tötössy Géza dr.**, **titkár:** ifj. **Vas Gusztáv**, **főjegyző:** **Vass István**, **aljegyző:** **Preisinger Béla**, **sportintéző:** **Lészai Ottó**, **pénztárnok:** **Kiszely Gyula**, **ellenőr:** **Bogdán Károly**, **ügyész:** **Tabakovits György dr.**, **orvos:** **Horváth Kornél dr.**, **választmány:** **Boros Vida**, ifj. **Beniczky Kálmán**, **Gantner Rezső**, **Hady Antal**, **Kádas Tihamér**, **Kalmár Lajos**, **Krenner Géza**, **Laczay István**, **Losonczy Zoltán**, **Ory Aladár**, **Posch Dezső**, **Székely Károly**, **Uray József**, **Zich József**, **Zima Tibor**, **póttagok:** **Baj-**

tay Mihály, Gaál József, Berzsényi Béla, Heeger Antal, Neidenbach Odön.

+ Az Aradi Torna egyesület választmánya f. hó 29-én d. u. 8 órakor a fiu polgáriiskola tornatermében ülést tart. Az egyesület érdekeit közlőről érintő több fontos tárgy lévén napirenden, a választmányi tagok teljes számban való megjelenését kéri, az elnökség.

Az elmeorvosok értekezlete.

(Nemi perverzitás. — Paralizis. — Spiritizmus és hipnózis.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

A második elmeorvosi értekezőlet ma délelőtt folytatta tanácskozásait a budapesti orvos-egyesület helyiségében. Az értekezőletnek számos érdekes tárgya volt.

A mai ülés első pontja Salgó Jakab dr. állami elmeorvosintézeteki főorvos és Baumgarten Izidor dr. koronaügyész helyettes referátuma volt a címen: *A nemi perverzítások elmekórtani és büntetőjogi szempontból.* Salgó dr. előadásában oda konkludál, hogy a nemi perverzitás egyáltalában nem elmebetegség, s ezzel csak ritkán áll vonatkozásban. Baumgarten dr. büntetőjogi szempontból igen érdekesen, mély szak-tudással fejtegette a kérdést, s mindvégig feszült figyelemmel hallgatott előadását azzal végezte, hogy a nemi fajtalanságok föltétlenül büntetendők. Előadását nagy tetszéssel fogadták.

Utána Schäffer Károly dr. egyetemi tanár ismertette a *paralizis kéreg topografiájának további adatait.* Sarbó Arthur dr. egyetemi magántanár az Achilles inreflex szerepéről értekezett a paralizis progressívánál.

Erdekes volt Donáth Gyula dr. előadása a *spiritizmus előidézte hysteroepilepsis eseteiről.* Előadásában utal ama veszélyekre, melyeket a spiritizmus képtelenségei és a spiritista seance-ok izgalmi gyengéb idegzetű egyénekre okozhatnak. Napjainkban — ugymond — a spiritizmus-sal ismétlődik az, amit a 15. és 16. században virágzott boszorkányságról és boszorkányperekről megírtam, hogy t. i. a babona éppen nem a nép széles rétege közt talál hitelt, hanem a magasabb „fölvilágosodott” körökből szerzi hitelt. Az *asztalkeringés és pohártáncoltatás* és más efféle a mechanika és pszichologia körébe tartozik, az itt szereplő médiumok *trance*-állapotai pedig hypnotikus jelenségek. Az előadó kiemeli a hypnotizálást korlátozó belügyminiszteri rendelet üdvös voltát, mely alkalmas sokféle visszaélésnek gátat vetni. Míg azonban e rendelet — sajnos — az orvosbuvár kezét is megköti e hatalmas gyógyhatás tanulmányozásánál, addig az országban a hypnotizmus titkos összejöveteleken virágzik és hirhedt hypnotizőrök épp úgy folytatják mesterségüket, mintha törvényes tilalom egyáltalán nem is léteznék.

Az előadó, egyik esetében, melyet a Szt. István kórház idegosztályán kezelt, egy addig teljesen egészséges leányon, ki szolgálatadója parancsára a spiritisztikai üléseken médiumként szerepelt, súlyos hystero-epilepsziás görcsök léptek föl. Érdekes az a hír, mely a sajtót éppen most járta be, hogy az orosz cárné a minap egy spiritiszta seance következtében ideg beteggé lett. Az előadó kívánja, hogy a *hypnotizálás gyakorlását laikusok által tiltó rendelet szigorubbán hajtsák végre*, és hogy külön belügyminiszteri rendelet tiltsa meg a spiritiszta összejöveteleket.

Ezután Bálint Rezső dr. beszámolt másfél évre terjedő tapasztalatairól az epilepszia gyógyító módjait illetően. Bálint dr. az epilepsziás rohamokat a diéta megváltoztatásával szünteti meg. Kiemeli, hogy a külföldi kutatók is elfogadják az ő módszerét, s megerősítik a vele elérhető jó eredményeket.

A kiegyezés akadályai.

(Az obstruáló Reichsrath.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Unalmas dolog volna az immár évek óta huzódó kiegyezési tárgyalások menéről újból beszámolni, s a tárgyalások egyes fázisait elismételni. Annyiszor, de annyszor vitattuk meg e dolgot és az ezzel szoros kapcsolatban álló kérdéseket, hogy nem tévedünk talán abbéli meggyőződésünkben, hogy azokat közönségünk teljesen ismeri. És tudja azt is, hogy a tengeri kigyóvá nőtt kiegyezés kérdésének eme huzá-vonása nem a mi hibánkból történik. A magyar kormányokban mindenkor meg volt a készség, a fontos dolgot dülőre vinni és nem is a magyar országgyűlés szándékán mult, hogy a kereskedelmi és vámszerződéseket, az Ausztriával való kiegyezést nem tárgyalhatta.

Sőt épen a magyar országgyűlés volt az, a mely a kormányt számtalanszor meginterpellálta ez ügyben. A huzavónának egyedül és kizárólag az osztrák kormány és illetve a bécsi reichsrath az oka. A Körberék évről-évre azzal biztatták kormányainkat, hogy parlamentjüket munkaképesé teszik, de ígéretök mindenkor csalóka ábránd volt, a melylyel önmagukat áltatták. És hogy erre rájöttek, a mi bőrünkben akartak szijat vágni, ha lehetett volna! Csakhogy nem álltunk kötelnek. Az ő bajukból a mi érdekeink árán nem szabadulhatunk. Erre lassanként az utolsó Körber is rájött. Újból ígéretkező fordult tehát. Mint oly sokszor annak előtte, most is azzal biztatta Széll Kálmán miniszterelnököt, hogy az őszszel a reichsrathot munkaképesé teszi és végre is sikerülni fog nyélbe ütni a kiegyezést.

A reichsrathot össze is hivatta október tizedikére. Ül és zajong is immár tizenegy napja. És mi történt azóta? Semmi, épen semmi! Azaz, hogy ennél is rosszabb? Mert ha eddig nem tárgyaltak, tárgyalhatnának a jövőben! De ez idő szerint erre sincs egyáltalán kilátás. Mert a reichsrath ezuttal is az obstrukció jegyében született meg. Vigan folyik odaát az obstrukció és eszükben sincs valamit, vagy bármit is komolyan tárgyalni. Sem költségvetést, sem egyéb javaslatot, de legkevésbé a kiegyezést, avagy olyan dolgokat, amik Magyarországgal összefüggésben vannak. A derék osztrákok lármáznak, gorombáskodnak, veszekszenek és egymás hajába akaszknak, az osztrák kormány pedig tétlenül ül és ölbe hullajtva kezüket, várnak az égi mannára, vagy mire. Elhatározni magát nem tudja se ide, se oda.

A tétovázásnak pedig végzetes következményei lehetnek Ausztriára!

Ausztriára, de reánk nem! Mert mi végre is türjük még e tespedést rövid ideig, de sokáig nem lehet.

A reichsrath munkaképtelensége miatt huzódik egyre a kiegyezés és ez tartóztat fel egyéb közös ügyből folyó tárgyalást, sőt legutóbb a póttartalékosok dolga is az osztrák parlament miatt maradt függőben. Ha ezzel segítve volna a póttartalékosok ügyén talán fel sem emlitenők, de a jelentősége csak annyi, hogy az osztrák viszonyok e téren is béklyóba verték a munkát, mint mindenütt másutt.

Meddig tart ez tehát? Sokáig semmi-

esetre! Mert úgy vagyunk Ausztriával, mint az ikerpár, a melynek egyik fele beteg és fertőzéssel fenyegeti az egészséges felet is. Itt gyors orvoslásra van szükség, vagy pedig csak radikális műtét segít a bajon. Rajtunk is, de talán még Ausztrián is, ha ugyan nem pusztul el bele. De mit törődünk mi Ausztriával?

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Fabricius leánya, szimű. (Páros bérlet.)
Szerda: Lili, operette. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Csokon szerzett vőlegény, bohózat. (Páros bérlet.)
Péntek: A nilusi varázsló, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: A nilusi varázsló, operette. (Páros bérlet.)

Szerdahelyi szobrának felállítása.

— Az Aradi Nemzeti Színház ünnepe. —

Arad, október 27.

A magyar színművészet egyik legnagyobb alakjának, Szerdahelyi Kálmánnak emléke ujul fel színházunkban, amidőn Zilahy igazgató nemes ambícióval azon fáradozik, hogy a nagy művész mellszobra a színház előcsarnokában felállíttassék.

A szobor régebben meg volt a város birtokában, de méltó helyett nem talált eddig; majd a városházán, majd a színház butortermében helyezték el, mint értéktelen lomot.

Zilahy méltó helyet juttat most neki a színház előcsarnokában. Midőn tervét Urbán Iván főispánnal közölte, a főispán örömmel vette ezt tudomásul és a művészet iránti kegyeletének azzal adott kifejezést, hogy saját költségén készítteti el a szobor talpatját.

A szobor a jövő hó elején kerül méltó helyére és a nagy művész emlékezetére ünnepély lesz ez alkalmából a színházban.

Az eddigi megállapodások szerint matiné tartatik a színházban Szerdahelyi Kálmán emlékezetére, melyen Almásy Tihámér, a nagy színművész benső jó barátja tartja az emlékbeszédet.

Az ünnepélyen jelen lesz Prielle Kornélia, ki is az ünnepély estéjén Csiky Gergely „Nagy-mamá”-jában fogja a címszerepet játszani.

Zilahy igazgató értesítette minderről a nagy művésznőt, ki is az alábbi érdekes levelet intézte hozzá:

Kedves Zsül barátom!

Örömmel olvastam értesítését, miként sikerült a figyelmet oda irányítania, hogy felejtethetlen férjem emlékezte ne maradjon, mintegy őrzött szobor a városházában — a mi különben szintén tiszteltben vehető — de hát ő álljon mégis inkább ott abban a csarnokban, hová az életben egész lelkével és művészi ambíciójával törekedett, hogy érdemes dolgokat hozzon létre és minden módon bizonyítson is.

Szegény áldott emlékü Kálmánom anynyira rajongott az eszméért, hogy szinte csodálkoztam felette és egyszer vitatkoztam vele: miért éppen Arad lenne a mi jövődönk állandó színhelye?

De azért hűséges társaként szót fogadtam volna neki, míg aztán kora halála változtatott rajta, hogy nem Arad lett a mi végzetünk.

Köszönöm édes Zsül, hogy ebben olyan szeretettel közben járt.

A főispán ur kegyeletes szándéka pedig igazán megkapó nagy jóindulat, melyet meghálálni én sohasem leszek képes.

Azt hiszem egy vagy két előadásom következik a műsorra, azután pedig szolgálata lehetek a szép tervnek, hogy a Csiky cikluson eljátszam még egyszer „Nagy-mamát” az én ősi kis személyem alakjában.

Is'en áldása velük édes Zsülike az ő párjával, midőn Vilmáját szivből csókolja őszinte barátságával

Prielle Cornelia
(Szerdahelyiné).

* **Blaháné bucsuja.** Blaha Lujza asszony tegnap este bucsuzott el a Népszínházban Finum Rózi szerepétől. A szerep, melyben diadalai legjavát aratta, sok tapsot és virágot szerzett a művésznőnek, aki dicsősége régi színhe-lyéről átmegy egy másikra, hogy ott újból kezdje a sikereket. Blaháné még háromszor lép fel a Népszínházban.

* **Színészek szerződötése.** Krecsányi Ignác, a buda-temesvári színházak igazgatója a jövő év virágvasárnapról fogva szerződötette társulá- tához Palágyi Lajost, a debreceni színház sze- relmes színészét, Ternyei Lajost, az aradi szin- ház lírai szerelmesét, Simándi József karmestert Ujváry Károly és Gabányi László komikusokat.

Türelmetlen jegyesek.

— Jelenet az anyakönyvvezető előtt. —

Arad, október 27.

Nincs forgalmasabb hivatala mostanában a vá- rosban, mint az anyakönyvvezető hivatal, ahol ilyen- kor télehrajló időben Amor isten üzlete en gros-ban dolgozik. Még jóformán el sem hangzott a szürete- lés vigasságos zaja, már is tömegesen sietnek a pá- rok, hogy előjegyeztessék magukat a nagy boldog- ságra.

Ez az az időpont, amely annyi szív remény- teljes várakozását a megoldásához vezeti. Ilyenkor készülnek azok a bizonyos rózsalancok, amiket olyan szeretettel öntenek magukra a párok és amiknek a tövise rendszerint csak későn mutatkozik.

Az anyakönyvvezető előtt bucsujárás van. Szó- kék, barnák, karcuk és megletek, fiatalabbak és idősebbek a fölvonuló külvárosi hajadonok és hozzá- juk illő a vólegény. Szinte megostromolják azt a hi- vatalt, ahol nincs nyugta a tollnak, amely egyre szántja a matrikulát, a szerelem istenének ezt a be- jegyzett főkönyvét.

A matrikula előtt rendszerint rózsás jelenetek játszódnak le. De olyan még nem igen történt, mint ma.

Az előszobában az edzett hivatalszolga két kö- nyökkel feküdt neki az ajtónak, hogy visszatartsa a türelmetlen párokat, akik azért járultak oda, hogy ők is belekerüljenek az anyakönyvbe.

— Engem! Engem! — kiáltottak a párok. — Reggel óta állunk itt.

— Csak csöndesebben — intette őket a szolgál- — nem marad ki senki. Mire való ez a nagy siet- ség. Hát olyan sürgős már a dolog?

Aztán megint csak eltelt egy negyedóra. Oda- ben verejtékezett a toll a nagy munkától.

— Ki következik — kérdezte Amor famulusa, kinyitva az előszoba ajtaját.

— En. Mi! — kiáltották egyszerre egy szóke leány, meg egy barna legény.

— Mi következünk — vitatkozott egy másik pár: egy barna leány, meg egy szóke legény.

Es a két jegyepár egyszerre rohant be az elő- szobába.

— No, no, csak nem akarnak négyen összehá- zasodni — szólta a hivatalszolga az utjukat állva. — Csak egy pár mehet be.

— Mi megyünk be! — harsogott az egyik vó- legény.

— Majd csak utánam — vetette oda a másik.

A két külvárosi amorozó szembe állt egy- mással.

— Leüsem? — kérdezte az egyik a meny- asszonyát.

— Megmutassam neki? — kérdezte a másik a babáját.

A következő percben két hatalmas pofon csat- tant el az anyakönyvvezető előszobájában. A meny-

asszonyok sikoltozva álltak utjukat a veszedelemnek és az ő cirogatásukra el is csendesült a vihar. A vége az lett a türelmetlenkedésnek, hogy az anya- könyvvezető elutasította a veszekedő párokat és így mégis csak egy nappal később lesznek hivatalosan jegyesek.

Sikkasztó főkapitány.

(Panama egy rendőrfőkapitányi hivatalban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Szatmár város rendőrfőkapitányi hivatalában számtalan súlyos hivatali visszaélés nyomára jöttek. Kiderült ugyanis, hogy a város főka- pitánya: Korbai Károly dr., egyik alárendelt hi- vatalnokával egyetértve, évek óta üzi a hivatali sikkasztásokat és csalásokat s százakra megy azon bünesetek száma, amelyek miatt most fe- gyelmi bíróság elé állították.

A panamázó főkapitány, a szatmári köz- rend legfőbb öre, csak néhány évvel ezelőtt pottyant bele a szatmári rendőrfőkapitányi székbe, és pedig minden egyéb érdem hiá- nyában tisztán felsőbb helyeken szerzett ösz- szeköttetései révén. A protekciós rendőrfőka- pitánynak, mielőtt állását elfoglalta első dolga volt hozzálátni a kisebb-nagyobb panamák és sikkasztások elkövetéséhez, s innen van, hogy már 1897-ből, mikor kinevezték, számtalan visszaéléseit fedezték fel.

Csupán a kihágási büntetéspénzek elsikkasz- tásának száma meghaladja a háromszázat. Eze- ket legnagyobb részt úgy követte el Korbai dr., hogy az elítélt által befizetett bírság-pénzeket zsebrevágta, a naplókba pedig azt írta be, hogy az illető fizetése képtelenség miatt büntetését leülte. Ez persze azért történt így, nehogy az el nemszámolás kitűnjék. Más szóval az elítélt fizetett, hogy ne üljön, a napló szerint ellenben nem fizetett, hanem ült.

Történtek azonban ennél súlyosabb esetek is, mikor a főkapitány úgy élt vissza a polgá- rok szabadságával, hogy az elítélttel a rénz- büntetést megfizettette, a pénz természetesen megint az ő zsebébe vándorolt, s amellelt még le is záratta a delikvenst. Az ilyen esetek szá- ma körülbelül négyszázat tesz ki.

Legsúlyosabb visszaélései mégis azok, mi- kor az alárendelt közegeinek fizetését azok nyugtájára maga felvette, de azoknak ki nem adta, az ilyen manipulációira vonatkozó irato- kat pedig egyszerűen megsemmisítette.

A táncvigalmak és előadások engedélyezé- séért járó díjak soha a város pénztárába nem jutottak a főkapitány kezein keresztül. Ő maga szabta ki ezeket a díjakat s ő maga is sik- kasztotta el.

A pénzkezelés körül tanusított visszaélései előtt nem volt kivétel a városi szegények és in- séges nyomorban szenvedők krajcárja sem. Azok a pénzek, amelyeket Szatmár jótékony társa- dalma évenként összegyűjtött, elkallódtak azon hivatalfőnök kezén, kire a segélypénzek kiosz- tása hivatalból bízott. Kiosztott ellenben a főkapitány — naplói szerint — olyan pénze- ket, melyek soha kiadhatók nem voltak egy- szerűen azért, mert az illetők évek előtt már meghaltak.

Érdekes a következő eset is: egy szatmári ember 20 koronát talált az utcán s a pénzt át- adta dr. Korbai Károly főkapitánynak, hogy a jelentkező tulajdonoshoz juttassa. Eltelt egy év, s a pénznek gazdája nem került meg, ennél- fogva az a megtaláló tulajdona lett. Jelent- kezett is a becsületes megtaláló a főkapitány- nál, hogy adja vissza neki az ő talált husz ko- ronáját s Korbai dr. adott neki — egy forin- tot. Szóval kilenc forint továbbra is — eive- szett.

Ilyen és ehhez hasonló bűnök számszáma terhelik a protekciós főkapitány lelkét, aki a közrendészet ügyeihez ugyan soha nem értett, de annál jobban tudott pénzt kezelni. Kihall- gatása alkalmával Korbai dr. mindent büntár- sára: Soós János rendőrfőkapitányra tolt, ez pedig vissza a főkapitányra.

Folytak pedig ezek a manipulációk hat év óta anélkül, hogy a szatmári főispán kedvencét valaki felelősségre merte volna vonni. Most, hogy bűneiről lerántották a leplet, a közgaz- gatási bizottság Korbainak állásától való meg- fosztását javasolta.

HIREK.

Egy időelőtti bizottság.

— A Weitzer-hagyaték gondnoksága. —

Arad, október 27.

Weitzer János végrendeletében, tudva- levőleg úgy intézkedett, hogy Arad város képviselőtestülete egy bizottságot küldjön ki kebeléből, s ennek feladata legyen a nagyszabású hagyaték kamatait ama szel- lemben fordítani a közjóra, melyet a ne- mes színű örökhagyó végrendeletében ki- fejezetten megírt.

A város képviselőtestülete, úgy érte- sülünk, már a holnapi közgyűlésen egybe- állítani szándékszik a nevezett bizottságot.

E nagy sietséget fölöslegesnek, a bi- zottság megalakítását időelőttinek tartjuk még, mert hisz arra a bizottságra mind- addig nem lesz szükség, míg a pénz ide- haza nincs, ami évekig eltarthat.

Az örökség ezernyi bonyodalmának kibogozása, a pör esetleges vitele, szóval a hagyaték teljes realizálása a város ve- zetőségének hatáskörébe tartozik, s e kö- telezettséget senkivel meg nem oszthatja.

A holnapi közgyűlés tehát egy olyan bizottságot állítana egybe, mely évekig nem találna dolgot, s tétlenség tekinté- ben tulszárnyalna — a puható bizott- ságot.

Ez pedig mégis csak komikus volna.

Romeo reverendában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 27.

Az osztrák fővárosnak megdöbbentő szen- zációja van. Egy hitoktató pap oktalan bűnös szerelmével feldulta egy szegény család boldog- ságát és miután a kétségbeesett konyérkereső férjet a tébolydába juttata, otthagya legnagyobb nyomorultságban öt gyermekével azt a szeret- csétlen nőt, a kinek vallási fanatizmusát fel- használta gaz szenvedélye kielégítésére.

A századvégi erkölcsöt jellemző esetről a következőket jelentik: A Kührer-utcai városi iskolában volt mint iskolaszolga alkalmazva Plattner György, a ki a legpéldásabb, legboldo- gabb családi életet élte felesége és öt gyerme- ke körében, míg be nem tette lábát házába Lorbeck Ferenc cooparetor, ki ugyanezen iskolá- ban mint hitoktató működött.

A fiatal papnak régen tetszett a csinos Plattnerné és a vallás örve alatt férközött mel- lé. Esténként a menyországról és a tulvilági boldogságról mesélt a családnak, sűrűn gyón- tatta meg őket és lassan-lassan teljesen fana- tizálta a lelküket, sőt azt is elhitette velük, hogy az ő papi imái révén bizonyosan a meny- országba fognak jutni.

Áhitattal hallgatta esténként a szegény család a fiatal pap prédikációit és különösen a hiszékeny asszonyt fogta el egészen a bi- gottság, úgy, hogy végre azt is elhitte Lorbeck

tisztelendő urnak, hogy Istennek tetsző dolgot művel, ha átengedi magát az ő bűnös szenvedélyének.

Mikor a szegény iskolaszolga rájött, hogy felesége megcsalja, kétségbeesésében az üldözési mánia vett rajta erőt. Le akarta mészárolni egész családját s ebben csak a segélykiáltásra elősiető emberek akadályozták meg. A szerencsétlen embert az elmebetegintézetbe szállították.

A tragikus eset hírére a bűnös pap megszökött Bécsből. A családi életében tönkretett, elhagyott asszony most őt gyermekével együtt nyomorgó s a város által adott segélyből tengeti életét.

— **Weitzer János-tér.** Erzsébetvárosban, a melyet jobbra waggongyárosok laknak, mozgalom indult meg az iránt, hogy e városrész egyik utcáját Arad nagy jötevőjének nevével, Weitzer Jánosról nevezzék el. A Vágóhid utca lakói és háztulajdonosai nevében *Gehl* Károly és társai ma kérvényt nyújtottak be a városi tanácshoz, melyben azt kérik, hogy az ő utcájuk kapja a Weitzer János-utca, illetve „Weitzer János-tér“ nevet. Kérelmüket, melyet legnagyobb részben a kegyelet sugalt, főleg azzal indokolják, hogy Weitzer János neve kitűnően helyet nyomot hagyott az iparosok szívében s az ő nevének megörökítésére nem is lehet máshol hely Aradon másutt, mint az Erzsébetvárosban, a waggongyári munkások közt. Azt mondják a kérvényezők, hogy a Vágóhid-utca névváltoztatása jogosult, annál is inkább mivel a régi Vágóhid már megszűnt az lenni az új Vágóhid felépítése óta, így tehát nincs értelme a Vágóhid-utca elnevezésnek, részben pedig nem is nevezhető az utcának, hanem térnek. Egyben kérik a tér parkirozását a tanácstól.

— **Wlassics miniszter Brassóban.** Brassóból táviratozzák, hogy *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter ma *Molnár* Viktor min. tanácsos kíséretében a reggeli vonattal váratlanul Brassóba érkezett. A román gimnáziumba tervezett látogatását elhalasztotta s a szász gimnáziumba ment, ahol több óráig időzött. A miniszter élénken érdeklődött a tanulók tanulmányai iránt s sűrűn tett fel kérdéseket. Hogy meddig marad ott a miniszter, azt nem lehet tudni.

— **Aradváros közgyűlése.** Aradváros törvényhatósági bizottsága holnap, *kedden* tartja rendes havi közgyűlését, melyet — a szokástól eltérőleg — nem a megszabott napra tűztek ki. Rendszerint a hónap második szerdája a közgyűlés napja, most azonban a szüret ideje miatt elhalasztották a közgyűlést, mely így a hó végére szorult, még pedig kivételesen keddi napra. A napirend tárgyai közül kimaradt *Aradváros versenydíja*. Ezt az ismeretes ügydarabot tapintatos módon nem hozzák a törvényhatósági bizottság elé. Az érdekesebb tárgyak között szerepel a *tornaegyesületnek* tornacsarnok és tornatér adományozása iránt benyújtott kérelme. A tanács a kérelem elutasítását hozza javaslatba.

— **A montenegrói trónörökös Fehérmegyében.** Székesfehérvárról táviratozzák, hogy *Danilo* montenegrói trónörökös és neje a napokban Fehérmegyébe érkezik, a hol *Zichy* Jenő gróf vendégei lesznek Szent Ivánon.

— **Aradiak a szegedi Kossuth-szobornál.** A jövő hó 9 ére tervezi tudvalevőleg az aradi Kossuth-asztaltársaság szegedi kirándulását, mely alkalommal koszorút helyez az ottani Kossuth-szoborra. A kirándulás előkészítésével ma esti heti értekezletén foglalkozott az asztaltársaság,

mely holnap bocsátja ki aláírási iverit a résztvevők számára.

— **Csemegi Károly síremléke.** Csemegi síremlékét, melyet *Donáth* Gyula faragott, vasárnap délelőtt leplezték le a kerepesi-uti temetőben. A tisztelők nagy sokasága gyűlt össze a szép emlék körül, köztük *Plósz* igazságügy-miniszter, *Vavrik* Béla kuriai tanácselnök, *Szivák* Imre, az ügyvédi kamara elnöke. Az ünnepi beszédet *Kelemen* Mór kuriai tanácselnök mondotta, aki Csemegit a tizenkilencedik század legnagyobb jogászának nevezte. Utána *Nagy* Dezső dr. mint ügyvédet méltatta Csemegit. *Wlassics* miniszter levélben mentette ki távolmaradását *Gyomai* Zsigmond doktornál, az ünnep rendezőjénél.

— **A gyula-barakonyi vasut.** A békésmegye törvényhatósági bizottsága által agyula-barakonyi vasut létesítési munkálatainak keresztülvitelezéséből kiküldött albizottság az alispán elnöklete alatt ülést tartott, melyen a következő aradmegyei tagokkal egészítette ki magát, akik a folyó hó 27-én tartandó albizottsági ülésre már meghivattak: *Kokas* József (Kisjenő) dr. *Tagányi* Sándor (Arad), *Czárán* Márton, *Fehér* József, *Paikert* Henrik, (Séprős), *Makai* Ferenc (Simonyfalva), *Vályi* Géza (Nagy-Zerind) *Koller* Pál (Vadász). Az albizottság elhatározta hogy megkeresi Gyula várost kétszáz ezer korona hozzájárulás megszavazása iránt s a többi érdekelt községeket csak azután szólítja fel, ha Gyulaváros már nyilatkozott.

— **Dóczy Lajos báró lemondása.** A *Lipótvárosi Kaszinó* rendkívüli közgyűlésen *Ballay* Lajos alelnök bejelentette, hogy Dóczy báró, a kaszinó elnöke, hat hónapi felmentést kért elnöki állásától. A lemondásnak állítólag az az oka, hogy a kitűnő író, aki valamikor becsmélő cikket írt *Zola* Emilről, mostanában, a francia regényíró halála alkalmából, a kaszinó arra kérte, hogy Zoláról ugynevezett konferenciát tartson. Dóczy báró e kérést zokon vette, úgy annyira, hogy mint hallatszik, egyáltalában nem fogja elvállalni az elnökséget. A kaszinó a fölmentvény megadása után elhatározta, hogy az idei téli szezonban nyolcezer koronát fordít ünnepi célokra, és pedig akként, hogy lehetőleg állandóan hazai művészeket kér föl a szereplésre. Ez az elhatározás a kaszinónak csak dícséretére válik.

— **Baleset hír a királyról.** Bécsből sürgönyzik: A mikor ő Felsőge ma délelőtt Schönbrunnból a Burgba hajtatott, az udvari fogat rudaslóva megcsökönyösödött. O Felsőge megállította a kocsit, kiszállt és szárnysegédével gyalog ment a Burgba. Erre vezethető, vissza az a híresztelés, hogy ő Felsőge kocsiját baleset érte.

— **Polgármester-választás.** *Jászberényben*, mint sürgönyzik, ma erős küzdelem után, hat szótöbbséggel, *Koncsák* Istvánt választották polgármesterré.

— **Szerkesztők párbaja.** Egy hírlapi polémából kifolyólag ma délután kardpárbaj folyt le Aradon *Benedek* Arpád a „Függetlenség“, és *Schröder* Béla az „Arad és Vidéke“ felelős szerkesztője között. A párbaj, mely a honvéd gyalogsági laktanyában ment végbe, mindkét fél könnyű sérülésével végződött. Mint segédek szerepeltek: *Benedek* részéről: *Müller* Károly és *Nagy* Sándor dr. ügyvédek; *Schröder* részéről: *Hámory* László dr. országgyűlési képviselő és *Vincze* Miklós ügyvéd; orvosok: *Aussterweil* László dr. és *Posgay* István dr. A felek a párbaj után kibékültek.

— **A görög király Goluchowskiánál.** A görög király, mint Bécsből sürgönyzik, tegnap hosszabb látogatást tett *Goluchowski* gróf külügy-miniszternél.

— **A trónörökös lemondása.** A „*Békésmegyei Közlöny*“ vasárnapi számában a fenti cím alatt olvassuk a következő sürgöny-tudósítást:

Budapest, október 25. (Saját tud. táv.)

Egy német estilap állítólag hiteles forrásból szenzációs hírt bocsát világgá *Ferenc Ferdinánd lemondásáról*. Azt írja, hogy *Ferenc Ferdinánd* elhatározta, hogy trónöröklési jogáról lemond unokaöccsének, *Károly Ferenc József* főhercegnek javára. Ezen elhatározását már közölte is hivatalosan a királyiál. A fiatal főherceg, ki trónörökös lenne, *Ottó* főhercegnek a fia és a trónra „*II. Ferenc József*“ névvel lépne. Hivatott politikai körökben behatóan tárgyalják a hírt s kapcsolatba hozzák *Ferenc Ferdinánd* fiának születésével s a trónörökös udvarmesterének elbocsátásával. Másfelől pedig politikai bonyodalmak keletkezhetnek volna a trónörökös fiának jogi helyzetéből, aki nem főherceg. A lemondás híre nem keltett megütközést, vagy sajnálkozást egyes körökben, minek oka az, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös nem igen igyekezett megmutatni a magyarok iránt való rokonszenvét, más oldalról pedig ismeretesek tulkerikális felfogásai.

Sajátságos, hogy a trónörökösnek erről a mindenesetre érdekes szándékáról sem a bécsi, sem a budapesti nagy lapok nem írnak semmit. Ugy látszik, békésmegyei lap-társunk jobban van értesülve, mint azok, a mi arra vall, hogy ő lett az udvari körök lapja...

A lemondás híre egy esti lap közvetítésével Budapestre is eljutott. s a *Magyar Távirati Iroda* mint egy sürgöny jelenti, ma este cáfolatot hoz. A hírt teljesen alaptalannak mondja.

— **Temetés.** Oszinte részvét mellett helyezték örök nyugalomra vasárnap délelőtt *Mandl* Mórt, *Mandl* Vilmos dr. ügyvéd édesatyját. A gyászháznál, hol nagy résztvevő közönség jelent meg, *Rosenberg* Sándor dr. főrabbi mondott gyászbeszédet.

— **Vizsgálat a dévai kerületben.** A dévai választó kerületben — mint Déváról táviratozzák — A *Thoroczkay* Miklós gróf mandátuma ellen beadott petíció ügyében november 3-ika óta folyik a vizsgálat. A vizsgálatot *Bochkor* Mihály kolozsvári táblabíró vezette. Ki fog hallgatni huszonegy tanut, köztük *Farkas* Béla volt választási elnököt is.

— **A gazdasági cselédpénztár.** Az országos gazdasági munkás- és cselédpénztár intézményének ismertetése és a kifejtendő akció módjának megállapítása ügyében ma délután négy órára értekezletet hívott össze a főispán. Az értekezletet, a hosszúra nyúlt megyei közgyűlés miatt, elhalasztották.

— **Az utolsó lövészet.** Vasárnap fejezte be az aradi polgári lövész-egyesület idei szezonját. Az utolsó díjlövészetnek, mely a szokottnál ünnepélyesebb formában ment végbe, eredménye a következő volt:

A mélylövészek: I. díjat *Joó* Béla. II. ifj. *Müller* József. III. *Vertán* Oszkár dr. IV. *Magyary* Ferenc. V. *Kosztka* Emil nyerte.

A mozsárdíjak I-ső díját *Domonkos* Lajos. II. *Kosztka* Emil. III. ifj. *Müller* József. IV. *Magyary* Andor. V. *Klein* Ignác. VI. *Feszler* Károly. VII. *Magyary* Ferenc. VIII. *Bródy* József. IX. *Vertán* Oszkár dr. X. *Joó* Béla nyerte.

A kördíjak I-ső díját *Magyary* Ferenc. II. *Domonkos* Lajos. III. ifj. *Müller* József. IV. *Feszler* Károly. V. *Kosztka* Emil. VI. *Bródy* József. VII. *Magyary* Andor. VIII. *Vertán* Oszkár dr. IX. *Joó* Béla nyerte.

A pisztoly díjlövészetben a mély lövészek I-ső díját *Magyary* Andor. II. *Feszler* Károly. III. *Kosztka* Emil nyerte.

A legtöbb találék I. díját Feszler Károly. II. Magyarj Andor. III. Kosztka Emil nyerte. A tekepálya társaság öt különféle díjban részesült.

— **Véres párbaj.** Kun Szt.-Mártonban, mint sürgönyzik, ma kardpárbajt vívott Baky Béla országnyelési képviselő és Bozóky ügyvéd. A párbajban, mely bandázs nélkül, harcképtelenségig tartott, mind a két fél súlyosan megsérült. Az affér még a képviselőválasztások idején lehetett ellenséges viszonyból származott.

— **Választási kampány a la Barnum.** Tom Johnson Cleveland város polgármestere fellépett elnökjelöltnek Roosewelt ellenében. Az elnök-választás csak két év múlva lesz ugyan, de azért Johnson, a kinek mellesleg megjegyvezve 20 millió dollár vagyon van, már most megindította a választási kampányt, melyhez hasonlót még nem igen látott a világ. Johnson egy negyven waggonból álló különvonattal járja be az Egyesült Államokat. A városok végén egész sátorvárosot ver karavánjával, mely 100 emberből áll, a kik a legfanasztikusabb öltözeteket viselik. A városokba zenezőval Johnson vezeti be csapatát. O maga egy vörös automobilban halad emberei élén. Mindenütt beszédeket mond, azután nagy lakomákat ad a választók tiszteletére, a kiket külön-külön meg is ajándékozik. A Barnum mintájára szervezett választási csapat mindenütt óriási feltűnést kelt.

— **Az epilepsia váloók.** Egy budapesti kereskedő válopórt indított a felesége ellen, mert az asszony epilepsiában (eskór) szenved. A nő ellenezte azt, hogy az ő hibájából mondják ki a válást, mivel a betegséget csak az egybekelés után kapta meg. A törvényszék és a királyi tábla a férj elutasította keresetével, a Kuria azonban kimondotta a válást.

— **A férj bosszúja.** Sajátságos eset történt Viszoko felvidéki községben. Nyisztor Mihály viszokoi lakos arra a szomorú felfedezésre jutott, hogy felesége őt megcsalja s az ő távollétében szeretőjének a látogatását fogadja. Megtudta azt is, hogy felesége egy Martinkó György nevű parasztleánygyermennyel folytat viszonyt. A múlt pénteken reggel Nyisztor azzal távozott hazulról, hogy az erdőbe megy fát vágni s csak szombat este tér haza. Az asszony kapott az alkalmon s még aznap értesítette a szeretőjét, aki, alig hogy besötétedett, megjelent Nyisztoréknál. — Azonban Nyisztor is még alkonyatkor visszatért az erdőből és lesbe állott. Alig hogy a gyertyavilágot eloltották Nyisztorék lakásában, a gazda otthon termett s be akart menni. Az ajtó azonban zárva volt. Hosszas zörgetésre felesége kinyitotta az ajtót s Nyisztor szétnézett a lakásban, de semmi gyanusát nem látott. Ekkor kiment a konyhába s a kenyérsütéshez bekészített szalmából begyújtotta a boglakemencébe. Alig hogy a tüzet felgyújtotta, iszonyu jajgatást hallott, majd pedig egy égő alak ugrott ki a kemencéből, a ki a konyha ajtón keresztül elmenekült. Nyisztor nem csinált lármát a dologból, hanem mint a ki jól végezte a dolgát, lefeküdt. Másnap azután arról értesült, hogy Martinkó György az elmúlt éjjel összeeggett és haldoklik. A szerelmes asszony nem tudta megállani, hogy szeretőjét fel ne keresse s ekkor azután kitudódott az égés titka is. — A szerencsétlen legény belehalt a sérülésbe, Nyisztor Mihályt pedig a felesége vallomása alapján letartóztatták.

— **Tűzhányók kitörése.** Egy guatemalai sürgöny szerint Quezaltenango várost hamueső miatt ki kellett üríteni. A lakosság Totonicapona menekült. Azt jelentik, hogy a Santa Maria és más tűzhányók kitörték. Szombat reggel 4 óra óta gyöngye földrengéseket éreznek és szakadatlan robaj hallatszik. A főváros nincs veszélyben.

— **Leleplezett pénzhamisítók.** A barcelonia rendőrség pénzhamisító bandát fedezett fel, a mely francia pénzt készített. Azt hiszik, hogy a pénzhamisítók egy nemzetközi szövetkezet tagjai, amelynek Európa fővárosaiban bűntársai vannak.

— **Gyilkos bomba.** A livornoi szeminárium közelében, mint sürgönyzik, ma felrobbant egy

dinamitbomba. A robbanás egy gyermeket megölt, és egyet megsebesített.

— **Köszönetnyilvánítás.** A bold. Mandl Mór ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Eisenstädter Julia és Ignác (Nagybecskerek) 20 koronát adományoztak az aradi Chewra Kadischának, mely adományért köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **x — Beszélőgép kiállítás.** Keppich Zsigmond Andrassy-tér 19. szám alatti üzletében érdekes kiállítás van pár nap óta. Beszélő gépek láthatók ott: a Mascagni Record Compagni legújabb szabadalma. A beszélő gépek s az ugyanott látható automata gépek a modern technika legújabb vívmányai s a tárgyak megtekintését, amely díjtalan, ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

— **Sirkoszoruk** Porter Vilmos Nagy Áruházában a Szabadság-téren igen nagy választékban és rendkívül olcsón kaphatók. Az árak a következők: frt 1.—, 1.50, 2.—, 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 4.50. és 5 frt. Vidéki rendelések gyorsan és nagy gondalal eszközöltenek. Telefon 324.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Aradi butor

a budai királyi várakban.

(József Ágost főherceg lakásberendezése.)

Arad, október 27.

Ez év december elején József Ágost főherceg a budai várpalotában elfoglalja a részére rendelt lakosztályt. Ő felsége a király a magyar nemzetnek régi óhaját teljesítette, midőn képviselőtétel, királyi családjának egyik tagját a magyar fővárosba rendelte ki. Tudvalevő, hogy e képviselőtétel József Ágost főherceget. József főherceg fiát bizta meg a király és az ifjú főherceg honvédszázad őrnagyi rangban jön hozzánk, hogy királyi otthonát elfoglalja.

Befejezett dolog, hogy a fiatal főherceg négy esztendeig állandó szolgálaton lesz s magyar fővárosban és életének 34-ik évében ezredesi rangba lép. Mint ezredes, a monárkia összes fontosabb katonai erősségeiben kell majd szolgálatokat végeznie, hogy majd utóbb mint teljesen kiképzett vezér, fenséges atyjától: József főhercegtől a magyar honvédség vezetését átvehesse.

Igen természetes, hogy az ifjú főhercegnek és családjának fejedelmi pompával berendezett otthonát készítsenek a budai várpalotában és pedig Ő felsége rendelkezése folytán az új palota krisztinavárosi szárnyában. Ez a része a várépítkezésnek legdíszesebb és legszebb fekvésű.

Örömmel jegyezzük föl, hogy a gazdag pompával berendezendő lakosztályok teljes butorzatát a várépítő az Arad-szegedi csász. és kir. udvari butorgyár cégnél történt. Lengyel Lőrincz olyan butorzatot szállít a fiatal főhercegi család részére, mely büszkeséggel töltheti el mindazok lelkét, akik a magyar iparnak s a magyar iparművészetnek ezen feltűnően figyelemreméltó alkotásait megtekinthetik.

A fejedelmi lakosztályok butorai a cég szegedi kirakatában vannak közszemlére téve. Az egész lakásberendezés francia stílusban XIV. és XVI. Lajos korabeli divat szerint készült s a függönyök, valamint a falakat borító selyemszőnyegek arannyal áttört és nagy részben nímzett kézimunkából vannak összealkotva. A Lengyel-cég egyik beltagja heteket töltött Párisban, hogy ott a klasszikus műemlékeket tanulmányozza, melyeknek nyomán óhajtott becsületet szerezni a magyar butoriparnak.

Fáradsága és igyekezete nem maradt eredménytelen, mert a budai várpalota lakásberendezése fényesen sikerült. Összesen három szalón, egy ebédlő, egy női írószoba, egy úri hálószoba, egy női hálószoba, egy úri írószoba és egy reggeliző szoba lesz berendezendő a Krisz-

tina-városrészen kijelölt szárnyban. Az összes lakóhelyiségeket selyem, bársony és arany kárpittal vonják be vörös alaptónussal.

József Ágost főherceg lakásának főbejárata a palota udvarból nyílik. A főbejárat rendkívül díszes vestibulumba vezet, a melynek imponáló része az emeleti helyiségekbe vivő lépcsőház, baloldali részén pedig a főhercegi lakásra és udvartartásra nyíló folyosók vannak. — A főhercegi család lakosztálya két részből áll. A magánlakosztályból, amely a krisztinavárosi szárnyban a Sashegy felé eső részét képezi és a hivatalos jellegű fogadásra szánt lakosztályból, mely egyrészt a Gellérthegyre, másrészt az Eskütérre nyílik.

József Ágost főherceg és Augustia főhercegné személyesen állapodtak meg Hauszmann tanárral, a várépítés vezetőjével a lakás beosztására és berendezésére. Az egész berendezést már novemberre szállítani és elhelyezni kell, mert december első napjaiban Budapetre költözködik a főhercegi család.

A magyar iparra ezen oly örömdetes hírrel kapcsolatban megemlíjük, hogy a Lengyel-Lőrincz butorgyáros cég aradi telepe most költözik át a cég Andrassy téri ujon az átalakított palotájába, melynek földszinti részében valóságos műipari kiállítást rendeznek be szebb-nél-szebb butorokból.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Hallósy ügye.** Hallósy László, az aradi gyermekrontó ügyében, ki a járásbíró ítéletét megfélebbezte, másodszor volt már kitűzve a felelősségi tárgyalás. A mai napra kitűzött tárgyalást ismét el kellett napolni, mert az állítólag Csávolya Bácsmezei községben tartózkodó Hallósynak nem tudták az idézvényt kézbesíteni.

§ **Elítelt rágalmazó.** Zámboi István aradi lakost a nagyvárad kir. tábla négy hónapi fogházra ítélte, mert Schartner Sándor dr. aradi törvényszéki bírót nyilvánosan megrágalmazta. Zámboi ellen még három rendbeli magánokirathamisítás, hamis tanúzásra való rábírás és több rágalmazási ügy miatt folyik eljárás.

§ **Az aszfaltbetyár.** Wiener Imre két hét előtt, egy délelőtt Budapesten, az Andrassy-uton sétált s gondtalanul szívta cigarettéjét, a mikor megpillantott egy pompás szabású szoknyát. Wiener ment a szoknya után. Azt, hogy festeni való szőke haj övezte a bájos hölgy mosolygó arcát, szinte nem is látta; ő csak a szoknyát nézte és ez volt a veszte. A szoknya annyira csábító volt, hogy Wiener egyszer csak hozzá lépett és bemutatkozott.

— De uram, ilyen szemtelenség! — volt a válasz.

Am a tapasztalt marsőr ilyesmitől még nem retten vissza. Wiener sem. Előbb udvariasan, aztán merészebben, végre nyíltan lépett fel. Eppen karon akarta fogni a hölgyet, amikor egyszerre hatalmas pof csattant el és Wienernek legurult a kalapja. A mikor felpillantott, egy komoly ur állt előtte.

— Takarodjék ettől a hölgytől az ur, különben még egyet kap! — dörögte a komoly ur, aki idegen létére segítségére sietett a hölgynek.

Hirtelen parázs verekedés támadt, azután névjegyet cseréltek. Párbaj helyett azonban a járásbírósnál intézték el a pört. A bíró pedig ma felmentette a pofozkodó urat, s Wienernek hosszú orral kellett elvonulnia.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradi szennyvíz-felhasználása.** A földművelésügyi miniszter Aradváros szennyvizet szűrő telepét, mely nálunk egyetlen Shone-féle csatornázó rendszer kiegészítő része, kísérletek céljából bérbe vette s a növénytermelő kísérleti állomást megbizta, hogy ott különböző experi-

mentumokat tegyen. Az első év eredményéről most számol be Gyárfás József a *Kisér. Közl.* utolsó füzetében. A tengeriről végleges eredményt még mondani nem lehet. Az eddigi eredmény nem volt fényes. A takarmányrépa kitünően termelt. A napraforgó termelésével főlhagynak, ellenben a kender termesztését folytatják. A köles és csalamádé kitünően vált be. Nemcsak jól birják és értékesítik a szennyvizet és elnyomják a gyomot, hanem termelésükkel az a nagy előny is jár, hogy elvetésük után semmi ápolást nem kívánnak, gondot nem okoznak, termésük biztos és jó minőségű. Egy táblán kölesért volt a nyers bevétel 80 korona, a csalamádéért 160 korona. Természetesen ezt a jó árt csakis az uralkodó takarmányhiányának lehet betudni; de még csak ha fele áron kél is el, akkor is jól jövedelmező és így termelésük szennyvizelepen föltötte jó. Konyhakerti növények közül a paprika, káposzta és paradicsom prosperált; de a paprika nem adott kellő jövedelmet. A szennyvizek fölhasználása nagy közgazdasági kérdés és éppen ezért akartunk rámutatni arra, hogy a földmívelésügyi miniszterium ezt nemcsak fölismeri, hanem állandó figyelemmel is kíséri, mit lehetne e térer tenni.

Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: Bockschütz Ferenc, Ried. — Jungh Anna, Bécs. — Mirkovics Milán, Zágráb. — Eisner Arnold, Teplitz. — Demeter Amália, Stanislau. — Hoffmann Lipót, Szombathely. — Havas Gyula, Abony.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 27.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Lanyha iránzat mellett 18,000 métermázsa került forgalomba, 2 1/2 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek bágyadtak. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	7.46—7.47
Buza 1903. áprillisa	7.31—7.32
Rozs októberre	6.36—6.37
Rozs 1903. áprillisa	6.39—6.40
Zab októberre	—
Zab 1903. áprillisa	6.17—6.18
Tengeri 1903. májusra	5.68—5.69
Repce augusztusra	11.75—11.85

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	7.50—7.52
Buza 1903. áprillisa	7.32—7.33
Rozs októberre	6.35—6.36
Rozs 1903. áprillisa	6.43—6.44
Zab októberre	6.20—6.21
Zab 1903. áprillisa	6.18—6.19
Tengeri 1903. májusra	5.68—5.69
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	688.50
Magyar hitelrészvény	707.75
Leszámlolóbank részvény	450.50
Rima-Murányi vasmű részvény	474.—
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	700.25
Közuti vasut	613.—
Városi villamos vasut részvény	323.50

Szeszűzlet.

— Október 27. —

Mai jegyzéseink: Készárd nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12'80—13— korona mmázsánként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsde.

Budapest, október 27.

Magyar aranyjárdék 4%	119.80
Magyar koronajárdék 4%	97.55
Magyar arany 4 1/2 %	—
Magyar ezüst 4 1/2 %	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorajegy kölcsön	201.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	157.—
Osztrák papírjárdék	100.40
Oszták járadék ezüst	100.40
Oszták járadék arany	120.50
Koronajárdék	100.—
1860-iki államsorsjegyek	150.—
Oszták-magyar bankrészvény	1582.—
Magyar hitelbankrészvény	712.—

Oszták hitelbankrészvény	672.50
Oszták-magyar Államvasut	703.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi márka	116.90
London	239.20
Páris	95.17
20 márkás arany	—

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Sz.m.v. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.07	Gyorsvonat délután 4.06
Radnára délután 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.49
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Nemzeti színház.

Bérlet 28. sz. Páros.

Kedden, 1902. évi október hó 28 án:

Fabriczius leánya.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Wilbrant Adolf. Fordította: Ditrói Mór.

S Z E M É L Y E K:

Bulenstein	Győre Alajos.	Vohlmuthné	Pajor Agnes.
Rolf	Ternyei L.	Demmler	Németh J.
Reinhold Ida	Follinuszné.	André, kertész	Sarkadi A.
Edler Agatha	Gazdi A.	Katinka	Szabó Irma.
Hugó, fia	Kley Marika.	Friderika	Garai Ilonka.
Fabriczius	Békés Gyula.	Virchmann	Tukorai L.

Kezdete este 7 órakor.

NYILTTÉR.*

Teheránból érkezett

valódi persa szőnyegeket

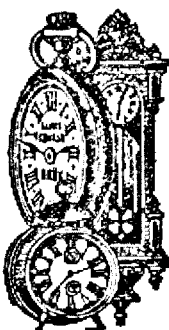
ebédlő, salon és hálószobák részére árúsítok

a fő-vámhivatalnál, József főherceg-ut 3-ik szám.

Megtékinthetők reggel 8-tól déli 12 óráig.

1839

Schwarz Zsigmond.

Jó órákat olcsón

küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrad János

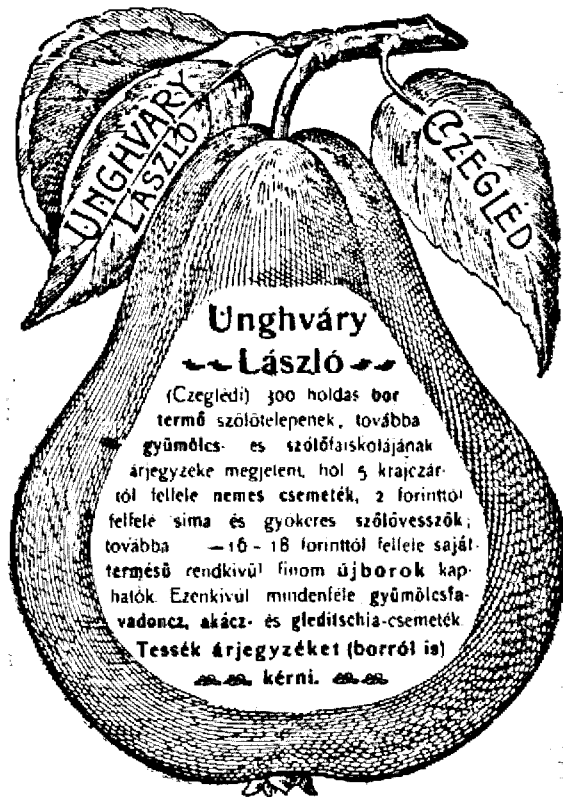
órágyára, aranyárak kiviteli háza

BRÜX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra	frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra	5.80.
Valódi ezüst láncz	frt 1.20.
Nickel ébresztő óra	1.95.

Czegem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomom. 1903

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

1763

számos család lehet boldogga
 CSEKÉLY RIZIKÓ MELLETT
 MAGYAR KIRÁLYI OSZTÁLYSORSJÁTEK ALTALAMIR
DÖNTŐ BIZONYÍTÉK
 * AZON ELVITÁZHATLAN TÉNY, HOGY
MINDEN MÁSODIK SORSJEGY NYER.
 OSZTÁSRA KERÜLNEK A SORSJEGYVÁSÁRLÓK KÖZÖTT
 A KÖVETKEZŐ NYEREMÉNYEK:
EGY MILLIÓ KORONA
500.000 KORONA
100.000 " "
200.000 " "
100.000 " "
90.000-30.000-70.000-50.000
 a I. osztályú huzása már **NOVEMBER 20. és 21.-én** történik, s ehhez ismert szerencseszámain ajánlja míg a készlet tart.
 1/8 EREDETI SORSJEGY 42 I. OSZTÁLYRA 1.50
 1/2 " " " " 3.—
 " " " " 6.—
 " " " " 12.—
BENKO BANKHÁZA BUDAPEST,
 VI. ANDRÁSSY-ÚT 79.
 MEGRENDELÉSHEZ LEVELEZŐLAP IS ALKALMAS!
 MINDEN MEGBÍZÁSHOZ POSTAI BEFIZETŐLAPOT MELLEKELÜNK, MIALATT YEVŐINKNEK AZON ELŐNYÖK VAN, HOGY BEFIZETÉSEIKET "PORTOMENTÉSEN" TELJESÍTTETIK.*
 A bankházunkban vásárolt sorsjegyekre eső nyereményeket bármely vidéki bank kifizeti, mégis-a titoktartás céljából ajánlatos a nyert összegeket közvetlenül nálunk átvenni —

1907

NAPIREND.

Október 28. Kedd. Róm. kath. naptár: Simon és Jüda. — Protestáns naptár: Simon és Jüda. — Görög-keleti naptár (október 15.): Lucian. — A nap kél 6 óra 23 perckor, nyugszik 4 óra 31 perckor. — A hold kél 3 óra 7 perckor, nyugszik 3 óra 10 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-museum helyisége mellett illesztetem.

Időjárás. A központi meteorological-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhébb, nyugaton sok helyütt csapadék.

Október 28. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Magy. kir. államv. üzletv.

29037—902. sz.

Pályázati hirdetés.**Pályafentartási fák szállítása iránt.**

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1903. és esetleg a következő 1904. és 1905. években szükséges pályafentartási fák szállításának biztosítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1902. évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemelhető, vagy lejjebíthető, a következő:

Jegenye fenyő deszka 1520 m³.
Lucz fenyő deszka 460 m³.
Tölgyfa deszka 65 m³.
Szélmetszetlen jegenye fenyő deszka 23.5 m³.

Padolat deszka 60.0 m³.
Vágott luczfenyőfa 119.2 m³.
Faragott jegenye fenyőfa 12.0 m. hossz 580.0 m³.

Faragott jegenye fenyőfa 12.0 m. h. felül 326.0 m³.

Faragott tölgyfa 7.0 m. h. ig 314.5 m³.

Faragott tölgyfa 12.0 m. h. ig 23.0 m³.

Faragott tölgyfa 12.0 m. h. felül szükség szerint.

Kerítés süritési lécz tölgyfából 1.4 m. h. 5000 drb.

Kerítés süritési lécz puha fából 1.4 m. h. szükség szerint.

Vágott puhafa lécz 84800 m.

Kerítési oszlop tölgyfából 1350 darab.

Erdei fenyő palló 60 m³.

Jegenye fenyő palló 148.0 m³.
Szélmetszetlen jegenye fenyő palló 38.8 m³.

Tölgyfa palló 83.2 m³.

Vörös fenyő palló szükség szerint.
Puhafa rud 11.5 m³.

Kerítési rud puhafából 50 m/m. átm. 8400 m.

Kerítési rud tölgyfából 50 m/m. átm. 4000 m.

Kerítési rud tölgyfából 80 m/m. átm. 3320 m.

Kerítési rud puha fából 80 m/m. átm. 4000 m.

Tölgy szálfá 32.8 m³.
Puha szálfá 31.3 m³.

Puha szélzsaka 1900 drb.
Fedő zsindegy 470 m/m hosszú 233.000 drb.

Fedő zsindegy 600 m/m hosszú szükség szerint.

Ezen biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a m. k. államvasutak ellen semmi néven nevezendő igényt nem támaszthat.

A fenti anyagok pontos méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék ajánlati minta és pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók, míg az általános és különleges szállítási feltételek csakis készpénz fizetés ellenében a magy. kir. államvasutak nyomtatványtárából (Budapest Andrassy-ut 75/75. sz. alatti) 50, illetve 30 fillérnyi áron szerezhetők meg.

A megrendelendő fák szállítása minden év február havában megkezdendő és ugyanazon és május hó végéig fejezendő be.

Az ajánlatok fölötti határozat hozatal, illetve a szállítás oda itélése az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő s anyagokszállítására vonatkozó 122291/1.6

sz. általános, valamint az épület és vágott fák szállítására vonatkozó 143869/902. számú különleges feltételek értelmében eszközöndő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzletvezetőség anyag és leltár beszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A ivenként 1 koronás magy. okmánybéllyel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcimmal: Ajánlat épületfák szállítása iránt 29037/902. szhoz. 1902. évi október hó 29-ikén déli 12 óráig a m. kir.

1145—1902. I. szám.

Hirdetés.

A nagyméltóságú Földmivelsügyi m. kir. Minister urnak 1902. évi október hó 20-án kelt 40471. számú rendeletével a Zimándköz kincstári telepes községben építendő iskola felépítési munkáit 11121 korona, továbbá ezen iskola belső berendezését 631 kor. 40 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása, céljából az 1902. évi november hó 25-ik napjának d. e. 10 órájára az aradi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében (Nagy-körut 6. sz. I-ső em.) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi iskola építési és berendezési munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó és külön-külön tett zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő, az aradi m. kir. adóhivatalnál letett és a földmivelsügyi miniszteri tárczanaplóban elkönyvelt bánatpénznek letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek az aradi m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1902. évi október hó 25-én.

M. kir. államépítészeti hivatal:

Keller,
kir. főmérnök.

1874

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulaszt Szepit, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arisztizációt. E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsás és orém színen egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában 652

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

Magy. kir. államv. üzletv. Szeged.

29432—1902. III. szám.

Pályázati hirdetés.

A Bázias állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi december hó 15-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át vagyis 1905. évi december 14-ig.

Bérlőnek a következő helyiségek bocsáttatnak rendelkezésére: a felv. épület I. emeletén 8 vendégszoba, lakásul 2 szoba, 1 csolédzsoba, földszinten 1 pinczér-szoba, 2 élé-kamra, 1 konyha, 1 söntés, továbbá 3 pincze, 3 padlás, jégverem és 150 m. területű gazdasági udvar és az I—II. oszt. étterem és használatra átengedtetik a III. oszt. ét- és várróterem.

Az egy korona bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak főt kiirt Bázias állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönböztetett okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi október hó 31-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letételre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi október hó 30-án déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a vendéglő III. osztályú váró és étterem fűtése és világításának felét a m. kir. államvasutak viselik.

Az értékpapírok a bpesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90%-os szerinti értékben számítottatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlített ugyan, de a letételről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek, s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. évi október hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készíttetnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

APRÓ HIRDETÉSEK.

VII-ik realista

házitanítónak ajánkozik. Czim T. J. Török Ignác utca 1. sz. 1856

Ezentul naponta

a legfrissebb és legzamatosabb **צור** tormás würostli és mindenemű különleges husneműek a legnagyobb választékban Rothstein Mór fűszer és csemegekereskedésében kapható. 1866

Ügyes női ruhavaró,

ki női toilleket a legutolsó divat szerint izélesen készít előkelő házakhoz előnyös feltételek mellett ajánlja magát. Szives megkereséseket a lap kiadóhivatala továbbít. 1829

Eladó!

Egy jó forgalmu fodrász üzlet más vállalat miatt eladó. Czim a lap kiadóhivatalában. 1846

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ternovai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsiival is elvihetők a tuczi országút melletti raktárból. 407

Villanyos házi csengő
bevezetést,

Villanyos házi csengő
javítást,

Villanyos csengő
évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerelest szakszerűen és jutányosan készít 1782

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogép raktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Zálogcéduákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Van szerencsém a t. vevő közönséget arról értesíteni, miszerint lakásomat Csermőről **Aradra (Teleky-utca 24. sz.)** tettem át. Egyuttal ajánlom a következő faanyagokat:

6 és 7 láb hosszú

száraz szőlőkarót,

kétéves száraz

cser és bükk hasáb ölfát,

valamint egyéb haszonfát is a legjutányosabb árban.

A szőlőkarókra nézve megjegyzem, hogy azok szállítását a kőrösvölgyi vasut bármely állomására. esetleg nevezett vasut mentén fekvő szőlőkbe is elvállalom. 1776

Kohn Lajos.

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árak 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű **gumicsövek** 3 koronától feljebb. Fejtőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott 1886

tüzi-fecskendők és kutak

valamint javítások elfogadtatnak.

ELIT KÁVÉHÁZ (uri mulató) ÉS CZUKRÁZDA ARADON.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomása hozni, hogy

Aradon, Asztalos Sándor-utczában
Párisi mintára készült

Kávéház, (uri mulató) czukrázdát és Bufettet

rendeztem be, melyet **ma, folyó hó 28-án** Nagy Károly féle első aradi cigányzene közreműködése mellett fogom megnyitni. E valódi párisi mintára berendezett kávéház (uri mulató és czukrázda) a n. é. közönség kenyés igényeit mindenképen ki fogja elégíteni.

(Diszes szeparék) izletes ételek a Bufetban.
Naponta elsőrendű cigányzenekar, fényes villanyvilágítás. Vasárnap és mind-nyap délután 2 órától nagy hangverseny.

Kiváló tisztelettel:

Lőwi Ignác,

1876

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2602

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.